

HEBREOS

Dios ã wũúhdih cáacwãdih ã naáwát túutat

¹ Jon játih ã naáwát dih naóh yapanitjidih dawá láa Dios át naáwáp wut jĩ. Biquí láana ĩ oo júmatjĩh, biĩh láa oo júmat pah jígohatjĩh queédih át naáwáp wut jĩ. Biĩh láa ángelwãdih át naáwát túutur wut jĩ. Biĩh láa ã wéheatdihjeh ĩt joyóp wut jĩ. Páant queédih ã naáwáchah, jwĩ ñowãjidih ĩt jwúub naóh yapanap wut jĩ. ² Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapnadh ã wũúhboodih áih doonádih át naáwát túutur wut jĩ. ã ĩp ã wutuchah, nin baácdih jeádihbut ã wũúh át chãjap wut jĩ. Pánihna, péeni yeó jáapdih nihat áih pínah ã jumuchah, ã ĩpboó nihat caandih ã wũhbipna caá. ³ Caán ã ĩp biíc yoobó jumna, táini yoobát ã jumadh jwiít dih ã júutna caá. ã wũúh ã wēpatjĩh ã wutuchah, nin baác, jeábut páantjeh ã jumna caá. Jwiít dih wun wũhni jwĩ yéejat dih ã yoh péaat túttimah, jeáboó pũh laab béjnit, ã ĩp ã jéihyepmant bóo bawámant át chúudur wut jĩ.*

Dios wũúh ángelwã chah ã túyat

⁴ Pánih jumna, ã wũúhboó ángelwã chah ã túina caá. Dios caandih ã wũhni wēpatbut ĩ wēpat chah ã jumna caá. ⁵ Páant ã jumuchah, ángelwãdih nihcan, ã wũúhdihjeh nin pah Dios át niijíp wut jĩ:

“Meém wã wũúh caá. Páant ma jumuchah, buu nihat cáacwã ĩ enechah, meemdih maáh wã waadána caá”, át niijíp wut jĩ. (Sal 2.7)

Pánihna, ángeldih naóhcan, ã wũúhdihjeh nin pahbut át niijíp wut jĩ:

---

* 1:3 Jn 1.1-3; Col 1.15-17

“Weém ã íp caá. Caán wã wũúh ã jumna caá”, ãt niijíp wut jĩ. *(2S 7.14; 1Cr 17.13)*

⁶ ã wũúh ã cáac jumuchah, nin pahbut caandih ãt niijíp wut jĩ:

“Nihat wíh ángelwã bódicha caj yoh ñajnit, wã wũúhdih ã wẽi naáwá naáh”, ãt niijíp wut jĩ. *(Dt 32.43; Sal 97.7)*

⁷ Áih ángelwãboodih nin pah Dios ãt niijíp wut jĩ:

“Wíh ángelwãdih johlit wépép ã bejat pah wépép bejnit wã chãjna caá. Queét weemdih teo wũhndih búdí iigát pah wëpnit wã jumat túutna caá”, ãt niijíp wut jĩ. *(Sal 104.4)*

⁸ Queétdih páant niijná yuhna, ã wũúhboodih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

“Meém Dios jumnit, nihat cáacwãdih yoobópdih wutni ma maáh jumat ã buudcán niít.

⁹ Túi chãjatdih búdí wëinit, yéej chãjatboodih ma iiná caá. Páant ma jumuchah, meemdih wëi ennit, majeéh jumnit ã weñat chah, weém, ma íp Dios, meemdih wã weñana caá”, ãt niijíp wut jĩ. *(Sal 45.6-7)*

¹⁰ ã wũúhdih nin pahbut Dios ãt niijíp wut jĩ:

“Maá, bíhmahjeh nin baácdih, jeádihbut ma chãjap jĩ.

¹¹⁻¹² Páant ma chãjniji ã buudáh bejbipna caá. Obohjeéhtih, meémboó páantjeh ma jumbipna caá. Cáacwã moópni yéguehdih yohnit, jáap chóo ã túut nuumát pah, jeá, baácdihbut yohnit, jáap jeá, jáap baácdihbut ma chãjbipna caá. Obohjeéhtih, meémboó wuncan, ma jumat pahjeh ma jumbipna caá”, ã wũúhdih ãt niijíp wut jĩ. *(Sal 102.25-27)*

¹³ Ángeldih niijcán, ã wũúhboodih Dios nin pah ãt niijíp wut jĩ:

“Chah Maáh jumna, wã jéihyepmant bóo bũwámant ma chũudú. Páant ma chũuduchah, meemdíh eníh-cannitdih wã yap yohat túttimah, queétdihbut chah maáh jumnit, nihatdih ma wutbipna caá”, át niijíp wut jĩ. *(Sal 110.1)*

¹⁴ Nihat ángelwã Diosdih teo wũhnit caá ĩ jumup. Páni-hna, ã wũúh ã túi ubnitdih ĩ teo wáacat pínah niijná, jwĩ íp áih ángelwãdih ápĩ wahna caá.*

2

Cristo ã naáwátdih jwĩ joyáh bojcat

¹ Pánihna, Dios wũúh chah wěpni, jwiítdih naóhni ã jumuchah jéihnit, caandíh cádahcat túut niijná, jwĩ joiníjidih túi náhninit, jepahat caá náahap. ² Dios ã wutatdih ángelwã ĩ naóh yapanachah, cáacwãboó ĩ yap yohat jíib Dios queétdih át peéh chájap wut jĩ. ĩ naóh yapani wutatdih cáacwãdih jepahat átił náahap wut yuh jĩ. ³ Obohjeéhtih, jwĩ Maáhboó ángelwã chah wěpni ã jummatdih jéihnit, jwiítdih ã túi ubat pínah doonádih jepahat caá chah náahap. Cáacwãdih ã túi ubat pínah doonádih caanjéh át jwíłh naáwáp wut jĩ. Páant ã naáwáchah joinítjiboó jwiítdih ĩ jwũub naóh yapanachah, yoobópdih ã jummatdih jwĩ túi jéihna caá. Pánihna, áih túini doonádih joyáh bojna, Dios jwiítdih búdí ã peéh chájat pínahdih jwĩ jéih jweicán niít. ⁴ Jesúłhwã caán doonádih bohénit, cáacwã ĩ jéih chájca naáhdih Dios ã wěpatjĩh dawá láa ĩt cháj jũutup wut jĩ. Páant ĩ chájat pínahdih Túini Espirituboó ã náahat pahjeh queétdih wěpat át wũhup wut jĩ. Pánihna, ã wěpatjĩh ĩ cháj jũutuchah, ĩ bohéat yoobópdih ã jummatdih Dios queét joinítidih át jéihyanap wut jĩ.

---

* 1:14 Mt 4.11; Lc 1.19

Jesucristo jwiít pah ã cáac jummat

⁵ Péeni yeó jáapdih Dios ã jáap chājni baácdih moondih ángelwã maáta ĩ jumcan niít. ⁶ Obohjeéhtih, jwiítboodih maáta ã waadábipna caá. Dios naáwátdih bíc naóh yapaniji nin pah át niíj daacáp tajī:

“Cáacwã oboh jumnit ĩ jumuchah yuhna, queétdih búdí oina, túi náhninit, mapí túi en daoná caá.

⁷ Maátcanjeh ángelwã ĩ wēpat nump cáacwãdih mat jum jwuhat túutur taga. Pánih jummat túutna yuhna, buu queétdih wēpat wūhnit, maáta mat waadánap taga.

⁸ Páant maáta ma waadánachah, nihat nin baácdih jumnit chah caá ĩ jumur”, át niíj daacáp tajī. (Sal 8.4-6) Pánih maáta waadánit, nihatdih wutnit pínah jumna yuhna, buu jwí wut jwuhcan caá. ⁹ Obohjeéhtih, Jesúsboó nin baácboó ã jumuchah, ángelwã nump jum jwuhnit, nihat cáacwãdih búdí oina, át wun wūhur wut jī. Búdí yeejép yapna, jwiít dih ã wun wūhuchah ennit, ã wēpatdih wūhna, Dios Jesús dih maáh át waadánap wut jī. Pánihna, buu chah maáh, túini yoobát ã jummatdihbut jwí jéihna caá.*

¹⁰ Dios ã náahat pah nihatdih chājni ã jumna caá. Æ náahat pah muntih jwiít ã wehdih jeáboó ub bejat túut niijná, ã wūúhdih át wun wūhat túutur wut jī. Jesús yeejép yapna, ã wun wūhatjīh jwiít cáacwãdih yoobópdih túi ubni caandih Dios át chājap wut jī. ¹¹ Det ĩ yeejatdih yohnit, queétdih túi ubnibut Dios weh ĩ jumna caá. Pánihna, Dios jwí íp ã jumuchah, Jesús jwiít áihwãdih “Queét wã úudwã caá”, tíccanjeh, ã niijná caá. ¹² Jesús ã ípdih nin pah ã niját dih Dios naáwátdih naóh yapani át niíj daacáp tajī:

---

* 2:9 Fil 2.6-11; He 12.2

“**Dios, ded pah ma jum**atdih wã úudwãdih wã naóhbiþna caá. Nihat wíihwã ĩ míic wáac juyúchah, meemdíh wēi eonit, “Chah wēþni ma jumna caá”, wã ni-ijbípna caá’, ã niijíp jĩ”, ãt niij daacáp tajĩ. (Sal 22.22)

¹³ Nin pahbut biíh ãt niij daacáp tajĩ:

“**Meém chah wēþni jum**na, weemdíh ma túi teo wáacbiþna caá’, ã ípdih ã niijíp jĩ”, ãt niij daacáp tajĩ. (Is 8.17)

Nin ã niijátidihbut ãt niij daacáp tajĩ:

“**Dios ã wehdih weemdíh ã wūhuchah**, queét biícðih ninjĩh wã jumna caá’, ã wūúh ã niijíp jĩ”, ãt niij daacáp tajĩ. (Is 8.18)

¹⁴ Pánihna, “**Ā weh**”, ã niijnít jwĩ jumuchah, Cristo jwiít pah ãt cáac jumup wut jĩ. Pánih cáac jumnit, cruzboó wun wūhna, nemépwã ĩ maáh cáacwãdih wunat túutnidih ãt yap yohop wut jĩ. ¹⁵ Játih jwiítboó jwĩ wunat pínahdih úumnit, chéonit panihnit jwĩ jumup jĩ. Pánihna, nemépwã ĩ maáhdih yap yohna, jwiít chéonit panihnitdih Cristo ãt watap taga. ¹⁶ Ángelwãdih teo wáaccan, jwiít Abraham jaimená, Dioíhwã pínahboodíh ãt teo wáacap wut jĩ. Caandíh jwĩ jéihna caá. ¹⁷ Pánihna, jwiít ã úudwã panihnitjeh cáac jumat caandíhbut ãt náahap wut jĩ. Páant ã cáac jumuchah, jwĩ yéejatdih yohat túut niijná, ã íp caandíh ãt wun wūhat túutup wut jĩ. Páant ã wutatdih túi jepahna, jwiítðih jígah en teo wáacnit, sacerdotewã ĩ chājat pah ãt chājav wut jĩ. Pánih chājna, sacerdotewã ĩ chah maáh ã jumna caá. ¹⁸ Jwiít panihni ã jumuchah, caandíh búdí yeejép ãt yapap wut jĩ. Obo-hjeéhtih, nemépwã ĩ maáh ã yéej chājav túutuchah yuhna, caandíh ãt yap yohop wut jĩ. Pánih yap yohni jumna,

jwiít dihbut nemépwã ã maáh ã yéjafhichah, ã jéih teo wáacna caá.

3

Cristo Moisés chah ã túyat

¹ Wã déewã, Jesúíhwã, Dios pebhboó bejnit pínah ã ñíonit ñi jumna caá. Pánih jumna, Jesucristo Dios ã naáwát túutni ã jumatdih, sacerdotewã ã chah maáh ã jummatdihbut ñi túi náhninaá. Páant ã naáwát túutni jumna, Dios jwiít cáacwãdih ã túi ubat pínahdih át bohénap wut jĩ. Sacerdotewã ã chah maáh jumna, jwiít dih át wun wũhup wut jĩ, Diosjeéh jwĩ túi jummat pínah niijná. Páant ã jummat doonádih jwĩpí naóhna caá. ² Dios ã chãjat túutat pahjeh Jesús át chãjap wut jĩ. Moisésjibut Dios caandíh ã wutat pahjeh, áih cáacwãdih át túi teo wáacap wut jĩ.*

³ Cáacwã muúdíh ã wēi enat chah, caán chãjni boodíh ípí wēi enna caá. Pánihat pah, Dioíh cáacwãdih teo wáacni Moisésjidih ã weñat chah, queétdih chãjni Jesúsboodíh weñat caá náahap. ⁴ Muú chãjni ã wihcah, muú áta wihcan tagaá. Pánihat pah, jwiít dih chãjni wihcah, jwiítbut jwĩta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó nihadnih chãjni ã jumna caá. ⁵ Moisés Diosdih teo wũhni jumna, ã wutat pah áih cáacwãdih át túi bohénap wut jĩ. Pánih bohéna, Dios túttimah ã naáwát pínahdihbut át jéihyanap wut jĩ. ⁶ Obohjeéhtih, Cristoboó Dios wũúh jumna, ã íip ã wutat pahjeh jwiít dih en daoní ã jumna caá. Pánihna, úumcan-jeh caandíh cádahcan, ã pebhna jwĩ bejat pínahdih wēi páina, áihwã yoobát jwĩ jumna caá.

Dioíhwã ájeéh ã chooát

⁷ Túini Espíritu Dios naáwát dih naóh yapanidih nin pah át níj daacát túutup tajĩ:

---

* 3:2 Nm 12.7

“**Вuu**, Dios ã naáwáchah joiná, ñi nuowã caandíh ï yap yohatji pah ñi yap yohca bojoó.

8-9 Ñi nuowã tútchi wihcapboó jumna, weemdíh ï yap yohop jĩ. Pánih yap yohnit, “¿Yoobópdih Dios jwiít dih ã en daomí niít?” ï niijíp jĩ. Cuarenta jópchi caánboó jibnit, queétdih wã túi chãjatdih ï enep yuh jĩ. Obohjeéhtih, pánih enna yuhna, ï jepahcap jĩ. Páant ï yap yohatji pah yeebbút biíc yoobó ñi yap yohca bojoó.

10 Weemdíh ï yap yohatji jíib queétdih búdí wã íjip jĩ. Pánih íjnit, “Queétdih yoobópdih wã túi waáwáchah yuhna, weemdíh ípí jepahíhcan caá.

11 Pánihna, queétdih wã chooát túutat pínah pehbhoó wã waadát túutcan niít”, wã niijíp jĩ, Dios ã niij naóhna caá”, ãt niij daacáp tajĩ. *(Sal 95.7-11)*

12 Wã déewã panihnitá, jñi túi chãja chaáh! Yéej chãjatdih jwúb bidnit, Dios, páantjeh jumnidih túi jenah joyátdih ñita cádah tagaá. 13 Nin baácboó jum jwuhna, yéej chãjcat túut niijná, yeó jáap jummat pah ñi túi míic teo wáacá. Míic teo wáaccan, yéej chãjna, “Páant wã chã-jachah, ã túina caá”, ñita niij jenah joi tágaá. Pánih yeeatdih jepahna, Diosdih búdí ñita yap yoh tagaá. 14 Pánihna, Cristodih jwĩ jwíih jepahat pah, caandíh jwĩ túi jenah jói cádahcan, ãjeéh jwĩ túi jumbipna caá. 15 ã naáwát dih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

“**Вuu**, Dios ã naáwáchah joiná, ñi nuowã caandíh ï yap yohatji pah ñi yap yohca bojoó”, ãt niij daacáp tajĩ. *(Sal 95.7-8)*

16 ¿Det tigaá Dios ã naáwáchah joiná yuhna, yap yohnit ít jumji? Egipto baác dih jumnitji Moisés ã numah bac jũóh nit ít jumup wut jĩ. 17 Pánihna, queét yap yohnitdih cuarenta jópchi Dios ã íjichah, tútchi wihcapboó ít wun

beedép wut jī. ¹⁸ “Wā chooát túutat pínah pehbhoó yeebdíh wā waadát túutcan níit”, queétdih át niijíp wut jī.* ¹⁹ Diosdih ī túi jenah joicát jíib ī chooát déejiboó ī waadcátjidih jwī jéihna caá.

4

¹ Jon játih moondíh “Wā pebh yeebdíh wā túi chooát túutbipna caá”, Dios át niijíp wut yuh jī. Pánih naóhna, jwiítidibut bíic yoobó niijná át chājav wut jī. Pánihna, ājeéh túi chooát túut niijná, Diosdih túi jepahat caá náahap. ² Jon játih moón Dios naáwátdih ī joyátji pahjeh muntih, jwiítbut áih túini doonádih jwī joyóp jī. Obohjeéhtih, queét joí waóhnitboó joiná yuhna, “Dios ā niiját pahjeh ā chājbipna caá”, it níj jenah joicáp wut jī. Pánihna, ī joiníji dedé pínah queétdih át nihcap wut jī. ³⁻⁴ Jwiítboó caandíh túi jenah joinít, Diosjeéh jwī jumuchah, jwiítidih ā túi chooát túutbipna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapaniji ā daacát pahjeh tigaá caandíh jepahcannit nin pah ī yapbip:

“‘Queétdih búdí íjnit, nin pah wā niijíp jī: “Í chooát pínah pehbhoó waadcán, wājeéh ī jumcan níit”, wā niijíp jī’, Dios ā niijná caá”, át níj daacáp tajī. (*Sal 95.11*)

Obohjeéhtih, Diosjeh nin baácdih chāj péanit, nihat áih tewatdih át teo péanap wut jī. Ā naáwátdih bíih naóh yapani nin pahbut át níj daacáp tajī:

“Seis yeó jáap nin baácdih, jeádihbut chāj péanit, teo cádah jwuhnit, Dios át choonáp wut jī”, át níj daacáp tajī. (*Gn 2.2*)

⁵ Caandíh túi jenah joicánnitjidih nin pahbut ā naáwátdih naóh yapani át jwuhb níj daacáp tajī:

---

* 3:18 Nm 14.1-35

“Queét ĩ chooát déejiboó waadcán, wājeéh ĩ jumcan niít’,
Dios ā niijná caá”, āt niij daacáp tajī. (Sal 95.11)

⁶ Jwī n̄owā Dioŕh doonádih jwíih joinítjiboó caandíh ĩ yap yohat peéh, áihwā nihcan, ĩ chooát déejiboó ĩt waadcáp wut jī. Obohjeéhtih, bitaboó caandíh túi jepahnit, áihwā jumna, ājeéh ĩ túi choobípna caá. ⁷ Cáacwādih ā túi ubat pínah yeó jáapnadih Dios āt jwúb n̄iwip wut jī. Páant ā n̄íoni yeó jáapna buu lāa ā jumna caá. Dawá jópchina jwī n̄owā ĩ joyát túttimah, caán ā n̄íoni yeó jáapnadih Davidjidih Dios ā naáwát tútuchah, nin pah āt niij daacáp tajī:

“ ‘Buu yeebdíh wā naáwáchah joinít, yap yohcanjeh, weemdíh n̄i túi jepahaá’, Dios ā niijná caá”, āt niij daacáp tajī. (Sal 95.7-8)

⁸ Josuéjiboó Dios ā wūhni baácdih jwī n̄owādih āt numah juibínap wut yuh jī. Obohjeéhtih, “Wājeéh n̄i túi choobípna caá”, niijná, caán baácdih ĩ chooát pínahdih Dios niijná āt chājcap wut jī. Caán baácdihjeh chooát túttna nihna, biŕh ĩ chooát pínah yeó jáapdih āta naóhcan taga.* ⁹ Seis yeó jáap ā tewat túttimah, Dios ā chooátji pah muntih, jwiít áihwābut ājeéh jwī túi choobípna caá. ¹⁰ Dios ā tewatdih ā cádahat pahjeh muntih, ājeéh chooná, jwī wái náah jumni tewatdih jwī cádahbipna caá.*

¹¹ Pánihna, ājeéh túi chooát tút niijná, jwiít áihwāboó caandíh túi jenah joinít, ā naáwát dihbut jwī túi jepah jíih. Jon játih moón jwī déewā Diosdih ĩ yap yohatji jíib ājeéh túi jumcan, ĩt jéih choocáp wut jī. Pánihna, queét ĩ chājatji pah jwiítboó jwī chājca boj jíih.

¹² Dios naáwát oboh jumni nihcan, báadhni panihni ā jumna caá. Pánih jumna, chénaboó jaco wáini eeép naajíh

* 4:8 Dt 31.7; Jos 22.4   * 4:10 Gn 2.2

iidíp duuj lájapdih jwĩ bóodat pah, ã naáwát dih jwĩ jenah joyóchah, jwiít dih ã túi chũúhna caá. Pánih chũúhna, ded pah jwĩ túut nuumát pínahdih jwiít dih ã jéihyana caá.* ¹³ Ded pah jwĩ jenah joyát dih Diosdih jwĩ jéih bihcan caá. Nihat ã chãjnidih caánboó ã enna caá. Pánihna, ã pebhna juibínit, ded pah jwĩ chãjatjidih caandíh naáwát ã náahbipna caá.

Jesús sacerdotewã ã chah maáh ã jummat

¹⁴ Dios wũúh, Jesús, ã íip pebhna waadní, chah maáh ã jumna caá. Pánih wẽpni jumna, sacerdotewã ã chah maáh caá. Sacerdotewã ã maáh Dioíh cáacwádih ã uúbát pah, Jesúsbut jwiít dih uúbhni ã jumna caá. Páant ã jumuchah jéihnit, jwiítboó caandíh jwĩ túi jenah joí cádahca boj jíh. ¹⁵ Jesús cáac jumna, ded pah jwĩ yapat pínahdih ã túi jéihna caá. Pánih jéihnit, yeejép jwĩ yapachah enna, jwiít dih jígh ennit, ã jéih teo wáacna caá. Nemépwã ã maáh caandíh ã yéej chãjat túutuchah yuhna, Jesús yéej chãjcani át jumup wut jí. Pánih jumna, jwiít dihbut ã yéej chãjat túutuchah, Jesús ã jéih teo wáacna caá, jwĩ yéej chãjcat pínah niijná. ¹⁶ Pánihna, Dios jwiít dih ã oyat dih jéihna, úumcanjeh, caandíh jwĩ uúbát dée caá. Páant caandíh jwĩ uúbúchah, jwiít dih oinit, jígh enna, ã túi teo wáacbipna caá.

5

¹ Nihat sacerdotewã maáta ã chah maáta pínahdih Dios cáacwã cãtíh ã ñíona caá, queétdih ã teo wáacat pínah niijná. Pánihna, Diosdih teo wũhniit jumna, cáacwã ã yéej chãjatji peéh nuñúpwádih mao cáo wũhniit, biíhdihbut caandíh ípí wũhna caá, Dios ã enechah, cáacwã ã túi jummat pínah niijná. ² Bitá yéejnit ã jummat pah muntih,

---

* 4:12 Is 49.2; Ef 6.17

sacerdotewã ã chah maátabut yéejnit ã jumna caá. Pánih yéej chãjnit jumna, yéej chãjnitdih jígah ennit, ã túi jéih teo wáacna caá. ³ Pánih yéejnit ã jumuchah, queét sacerdotewã ã maátadihbut yéej chãjat peéh ã jumna caá. Páant ã jumuchah, queétjeh ã yéej chãjat peéh, cáacwã ã yéej chãjat peéhbut nuñúpdih mao cáo wũhat caá náahap, Dios ã enechah, ã túi jumat pínah niijná.* ⁴ Sacerdotewã ã chah maáta jumíhna, queétjeh ã jéih waadcán caá. Diosboó queét dih ñíonit, ã waadána caá. Jon jãtíh Aarónjidih Dios ã ñíwat pahjeh muntih, buubut sacerdotewã ã chah maáta pínahdihbut ã ñíona caá.* ⁵ Páant queétjeh ã waadcátji pahjeh muntih, Cristobut sacerdotewã ã chah maáh pínah caanjéh maáh át waadcáp wut jĩ. Diosboó caandíh maáh waadána, nin pah át niijíp wut jĩ:

“Meém wã wũúh ma jumna caá. Páant ma jumuchah, buu nihat cáacwã ã enechah, meemdíh maáh wã waadána caá”, Dios át niijíp wut jĩ. (Sal 2.7)

⁶ Biíh láa nin pah át niijíp wut jĩ:

“Melquisedec sacerdote ã jumatji pahjeh, biíc yoobó meembút páantjeh sacerdote ma jumbipna caá”, ã wũúhdih át niijíp wut jĩ. (Sal 110.4)

⁷ Cristo nin baácboó jumna, jũinít, ã ípdih búdí át wúbúp wut jĩ. “Ma náahna, ma teo wáacá, wã wuncat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant wã wuníhcah yuhna, ma náahat pahjeh ma chãjaa”, át niijíp wut jĩ.* Páant ã niíj wúbúchah, ã íp át joyóp wut jĩ. Pánihna, ã íp ã náahat pahjeh ã chãjfhichah enna, ã wúbát dih joiná, caán wunnijidih át boanap wut jĩ. ⁸ Cristo Dios wũúh jumna yuhna, búdí yeejép át yapap wut jĩ. Pánih yapna yuhna, ã ípdih át jepah cádahcap wut jĩ. Pánih jumna, ded

* 5:3 Lv 9.7 * 5:4 Ex 28.1 * 5:7 Mt 26.36-46; Mr 14.32-42; Lc 22.39-46

pah túi jepahatdih át jéihyep wut jī.* ⁹ Pánih yeejép yapna yuhna, yoobópdih jepahni cruzboó wunna, nihat caandíh jepahnitdih túi ubni ā jumna caá. ¹⁰ Páant ā wun wūhuchah, Melquisedec panihni sacerdotewā ī chah maáh Diosboó caandíh maáh át waadánap wut jī.

Cristoíh doonádih jwī jepah cádahachah, búdí ā tobohat

¹¹ Cristo sacerdotewā ī chah maáh ā jummatdih yeebdíh chah wā bohéíhna yuh caá. Obohjeéhtih, páant wā jwūub naáwíhichah yuhna, yeébbóó ñita túi beh joicán tagaá. Pánih beh joicánnit ñi jumuchah, yeebdíh wā túi jéih bohécán caá. ¹² Maatápdih Cristoíhwā ñi jumna yuh caá. Pánih jumnit, bitaboodíh ñi bohénachah, āta túi tagaá. Obohjeéhtih, túi beh joicánnit ñi jumuchah, bitaboó yeebdíh ī jwūub bohéát caá náahap. Dios naáwát buocannidihjeh ñi beh joiná caá. Wébít jōóh macdihjeh ī nomat pah yeebbút buocannidihjeh ñi túi joiná caá. Jáap bohé jwíihnit ī jummat pah ñi jumna caá. ¹³ Det jōóh macdih nomnit, wébít ī jum jwuhna caá. Queét ī nihat pahjeh tigaá yeéb ñi jumur. Pánihna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, yeebdíh ī níj bohénachah yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.* ¹⁴ Jeémát dih jeémpnitboó behnit ī jumna caá. Queét panihnit caá Dios naáwát dih túi míic bohénit ī jumur. Pánih bohéna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, queétboó ī níj jéihna caá.

6

¹⁻² Pánihna, Dios naáwát dih chah jéihna, túi behnit panihnit jwī jum jííh. Cristoíh doonádih jwíih bohéna, nin pah jwí jéihyep jī: Jwiít cáacwā jwí jenah joyátjīhjeh jwí chājachah, dedé pínah nihcap jī. Pánih chājna, Diosdih jwí weñacap jī. Páant jwí chājatjidih cádahnit, Cristodih

* ^{5:8} Mt 26.39; Jn 10.18; Fil 2.8   * ^{5:13} 1Co 3.2

jepahna, túiniboodíh túut nuumnít, caandíh jwí túi jenah jói jwíhip jĩ. Páant jwí jwíh jepahachah, nin pah jwiít dih ĩ jwíh bohénap jĩ: Ded pah Jesúíhwādih daabáatdih, jwiít áihwādih ĩ teo jáhaatdihbut ĩ bohénap jĩ. Wunnitji ĩ jwúub boo pud júúwát pínahdih, péeni yeó jáapdih caandíh jepahcannitdih Dios ā peéh chājachah, búdí yeejép ĩ yapat pínah ā péacatdihbut ĩ jwíh bohénap jĩ. Páant ĩ jwíh bohéátjidih túi jéihna, chah jwí bohé jĩh. ³ Diosdih, ā naáwát dihbut chah jwí jéih jĩh. Dios ā náahachah, jwiít nihat bícdih páant jwí chājbipna caá.

⁴ Obohjeéhtih, det pánih chājcan, Diosdih ĩ cádahbipna caá. Pánih cádahnit, jwúub yéej chājna, ĩ jéih jwúub túut nuumcán niít. Queét Cristodih jwíh jepahnit, “Áih dooná yoobópdih caá ā jumup”, ĩt niij jenah joyóp yuh jĩ. Pánih jenah joinít, Dios queétdih ā túi ũbatdih, Túini Espíritu ĩjeéh ā jumatdihbut ĩt jéihyep wut yuh jĩ. ⁵ Dios naáwát dih joiná, túini naáwát ā jumatdih ĩt jéihyep wut yuh jĩ. Nin péeni yeó jáapna Dios ā maáh jumupboó ā wēpatjĩh ā teo wáacatdihbut ĩt jéihyep wut yuh jĩ. ⁶ Pánih jéihna yuhna, caandíh cádahna, Dios wúúhdih cruzboó ĩ jwúub mao yohat pah caá ĩ chājap. Páant ĩ chājachah enna, bita Cristodih ĩ deohbipna caá. Páant ĩ cádahachah, det queétdih ĩ jéih jwúub túut nuumát túutcan niít. ⁷ Nin pah caá ā jumup: Túini baácdih mah ā júúwúchah, wápchi mínah caanjĩh ā momni túi chíih jūóhnt, ā quehechah, ā jeémát pínahdih ā bíbohna caá. Caán baácdih Dios ā túi chājna caá. Pánihat pah Diosdih cádahcan, ā naáwát dih chah bohénitdih ā túi teo wáacbipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, ded baácdih óot jumni pihna, yeejép yílípbut ā chíihichah, dedé pínah nihcan caá. Pánihni baácdih túi chājcan, Dios ā cáo yohbipna caá. Páant ā cáo yohat pah caandíh

cádahnitdihbut ã cáo yohbipna caá.*

Cristodih cádahcannitdih Dios ã túi ubat

⁹ Wã oinitaá, yeebdíh páant niij naóhna yuhna, “Cristodih cádahnit caá”, yeebboodíh wã niij jengah joicán caá. Cristo ã túi ubnit ñi jumuchah, túini ñi chãjatdih wã jéihna caá. ¹⁰ Jwiít niihat jwí túi chãjatji jíib jwí íip jwiítidih ãpí túi chãjna caá. Caandíh oina, búdí teonit, áihwãdih ñipí túi teo wáacna caá. Páant ñi chãjachah enna, ã quíib buudcán niít. ¹¹ Pánihna, ñi jummat yoobó ñi jummat pah bóo bitadih túi oinit, ñi teo wáacat pínahdih yeebdíh jwí náah yacna caá. Páant ñi chãj cádahcat jíib jwí íip ã pehbhoó yeebdíh ã túi chãjat pínahdih ñi túi jéihbipna caá. ¹² Yeéb yabh teonit ñi jummatdih jwí náah yaccan caá. Bita Cristoíhwã yeejép yapna yuhna, “Jesús weemdíh ã túi teo wáacbipna caá”, niij jengah joinít, caandíh ñi cádahcan caá. Páant ñi jumuchah ennit, “Wã pehbhoó yeebdíh wã túi chãjbipna caá”, jwí íip ã niijátji pah ã chãjbipna caá. Pánihna, queét ñi chãjat pah, yeebbút ñi chãjaá.

¹³⁻¹⁴ Jon jãtíh Abrahamdih Dios ã wëpatjĩh nin pah át niijíp wut jĩ: “Meemdíh búdí wã túi chãjbipna caá. Pánih túi chãjna, ma juménádih dawá wã cáac poat túutbipna caá”, át niijíp wut jĩ. Bíih caan páh wëpni wihcah, caán ã wëpatjĩhjih át naáwáp wut jĩ.* ¹⁵ Páant ã niijátjidih náhnit, Abrahamboó ã túi páñachah enna, ã niijátji pahjeh Dios caandíh át túi chãjap wut jĩ. ¹⁶ “Dios ã enechah, yoobópdih niijná caá wã chãjap”, jwiít cáacwãboó jwípi niijná caá. Pánihna, chah jumni ã wëpatjĩh niijnít, yoobópdih jwí niiját ã jummatdih jwí júutna caá. Páant jwí niijíchah joinít, jwíjeéh míic jũihniiboó “Ã niiját yoobópdih tigaá”, niij jéihnit, ã jũih cádahna

* 6:8 Gn 3.17-18 * 6:13-14 Gn 22.16-17

caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, Dios Abrahamdih “Meemdíh wā túi chāj́bipna caá”, ã niiját yoobópdihi ã jummatdih júutat túut niijná, ã wēpatj́hjih ãt naáwáp wut jí. Páant ã naáwátđih jéihnit, “Á naáwát yoobópdihi ã jumuchah, caandíh ã túut nuumcán niít”, Abraham, ã juménábut íť niij jéihjip taga. Jwiít nihát áihwābut caandíh jwí jéihna caá. ¹⁸ Dios ã jéih yeecan caá. Pánih yeecanni jumna, chéne naáwátj́h ã niiját yoobópdihi ã jummatdih jwiítđih ã jéihyana caá. Á niijátđih joiná, ã wēpatj́hjih ã niijátđihbut joiná, caandíh ã túut nuumcát pínahđih jwí jéihna caá. Páant ã jummatdih jéihna, ã pebhna jwiítđih ã ub bejat pínahđih úumcanjeh jwí wēi páina caá. ¹⁹⁻²⁰ Pánih wēi páina, caandíh jwí túi jenah joí cádahcan niít. Sacerdotewā í chah maáta cáacwāđih úubh wūhat túut niijná, Dios ã jumni tólihna waadníť, wúupni yégueh jāh yaíhni chóodih ípí yap waadáp wut jí.* Páant í chājat pah, jwíih pínahđih Diosdih úúbát túut niijná, Jesúsbut Dios pebhna ãt waad béjep wut jí. Pánihna, Jesús páantjeh sacerdotewā í chah maáh Melquisedec panihni jumna, Dios ã jumupboó jwiít áihwāđih ã waoh waadáchah, jwiítbut jwí jéih waadbipna caá.*

7

Melquisedec panihni sacerdotewā í chah maáh Jesús ã jummat

¹ Melquisedecboó* Salem wūt jumni tátchidih moón í maáh, caanjéh muntih sacerdotebut jumna, Dios wēpnidih úubhni ãt jumup wut jí. Maátadihi Abrahamwā míic mao yap yohnit, í jwúub jūúwúchah, Melquisedec caandíh jwāáđih ãt jumbinap wut jí. Pánih jwāáh jumbinít, “Nin Abrahamdih búdí ma túi chājaá”, Diosdih ãt niij

* 6:19-20 Lv 16.2

* 6:19-20 Sal 110.4

* 7:1 He 5.6

2 ² Páant ã jwãáát pínah játih, Abrahamoó caandíh eníhcannitdih míic mao yap yohnitji, maátaih bíi déedih át ùb jũúwúp wut jĩ. Páant ã ùb jũóhndih chénat pah téihya poómpdih jenah ennit, bíic poómpdih Melquisedecdh át wũhup wut jĩ. “Melquisedec”, niijná, “Túi chãjni maáh”, niijná ít chãjap wut jĩ. “Salem”, niijná, “Túi jumni”, niijná ít chãjap wut jĩ. Pánihna, caán Salem tútchidih moón ĩ maáh jumna, “Chah maáh túi jummat túutni”, caandíh ít niijp wut jĩ.* ³ Melquisedec ã mánadih, ã ñowãdihbut ĩ daacát ã wihcan caá. ã cáac jummatdih, ã wñatdihbut ĩ daacát ã wihcan caá. Pánih jumna, páantjeh ã jumna caá. Páant ã jummatdih jéihna, ded pah Dios wũúh Cristobut páantjeh sacerdote ã jummatdih jwĩ jéihna caá. Pánihna, Cristo sacerdote ã jummat pah Melquisedecbut sacerdote ã jumna caá.

⁴ Melquisedec oboh jumni ã nihcatdih ñi túi náhninaá. Chah maáh jumna, Diosdih Abraham ã túyat pínahdih át wũbúp wut jĩ. Abrahamoó jwĩ ñowãji ĩ maáh yoobát jumna yuhna, Melquisedec chah maáh ã jummatdih jéihna, ã ùb jũóhni bíic poómpdih caánboodíh át wũhup wut jĩ. ⁵ Moisésji nihát judíowãdih páant át wũhat túutup wut jĩ. Pánih wñna, Leví ã jumená sacerdotewã ĩ jumuchah, ĩ déewã ĩ wũhat pínahdih át ùbat túutup wut jĩ. ĩ déewã Abraham ã jumená ít jumup wut jĩ. Leví Abraham jumna ã jumuchah, ã jumenábut Abraham jumená ít jumup wut jĩ. Nihat Abraham jumená jumna yuhna, Leví jumená sacerdotewã jumnit, ĩ déewã ĩ wũhatdih ĩpĩ ùbup wut jĩ.*

⁶ Obohjeéhtih, Melquisedecboó Leví jumna nihcan yuhna, Abraham ã wũhatdih át ùbup wut jĩ. “Meemdíh wã túi chãjbipna caá”, Dios ã niijni Abraham ã jumuchah yuhna, Melquisedecboó caandíh Dios ã túi chãjat pínahdih át

* 7:2 Gn 14.17-20 * 7:5 Nm 18.21

uúbúp wut jī. ⁷ Nindih jwiít nihat jwī jéihna caá: Chah jumniboó namp jumnidih túi chājat pínahdih āpí uúbhna caá. Pánih jéihnit, Melquisedecboó pánih uúbhni ā jumuchah, Abraham chah ā jumatdih jwī túi jéihna caá. ⁸ Jwiít cáacwā jwī wūhatdih ubnit sacerdotewā, cáacwā-jeh jumna, wannit pínah ī jumna caá. Obohjeéhtih, Melquisedecboó Abraham ā wūhnidih ubnji báadhni ā jumna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit daácna, ā wnatjidih naóhcan, “Páantjeh báadhni caá”, niijná it chājar wut jī. ⁹ Buu moón Leví jumená jumnit sacerdotewā, Dios ā wūhat tútatdih ī ubna caá. Páant ī ubuchah yuhna, Abraham Melquisedecdih wūhna, nihat Leví jumená ī wūhat pínah panihnidihbut Melquisedecdih wūhna át chājar wut jī. ¹⁰ Melquisedecdih Abraham wūh láa, ā jumima Levíboó át cáac jum jwuhcap wut jī. Pánihna, Melquisedec Abrahamdih jwāáhna, Leví pínahdihbut át jwāáap wut jī. Leví, ā jumenábut Melquisedecdih wūhnit panihnit jumna, caán namp it jumap wut jī.

¹¹ Moisésji wutnit, Leví ā déewādhbut sacerdotewā át jummat tútup wut jī. Ā wutat pahjeh queét sacerdotewā nuúpwādh mao cáo wūhnit, cáacwādh it uúbh wūhup wut jī, Dios ā enechah, túinit ī jummat pínah niijná. Páant ī chājachah, túi yoobópdih jumna nihna, bih sacerdotedih jwíta náahcan tagaá. Obohjeéhtih, pánih jumcan, bih sacerdote Melquisedec panihnidih buu jwī náahna caá. Pánihna, Leví jumima Aarónji ā jumená poómpdih moón sacerdotewādh buu jwī náahcan caá. ¹² Sacerdotewādh Dios túut nuumnít, jwiítidih ā wutatdihbut túut nuumát caá náahap. ¹³ Dios Moisésjidih wutat túutnit, Leví jumima Aarón ā jumená poómpdihjeh sacerdotewā át waadáat tútup wut yuh jī. Páant ā wutuchah yuhna, jwī Maáh Jesús Leví jumima nihcan caá. ¹⁴ Judá jumená poóm-

pdih bóo ã jummatdih jwĩ túi jéihna caá. Obohjeéhtih, Moisés sacerdotewã waadánit, Judáih poómpdih moondih át waadacap wut jĩ. ¹⁵ Caandih jéihna, nindihbut jwĩ túi jéihna caá: Bũ Dios jáap ã waadáni sacerdote Cristo Melquisedec panihni ã jumna caá.

¹⁶ Jon játih jumnit sacerdotewã pínah Dios ã wutat pahjeh Levíih poómpdih moonjéh ít waadáp wut jĩ. Obohjeéhtih, Leví juima nihcah yuhna, páantjeh jumna, Cristo sacerdote át waadáp wut jĩ. ¹⁷ Nin pah Dios át niijíp wut jĩ:

“Meém páantjeh sacerdote ma jumbipna caá. Melquisedec sacerdote ã jummat pahjeh muntih meembút sacerdote ma jumbipna caá”, Dios ã wũúhdih át niijíp wut jĩ. *(Sal 110.4)*

¹⁸⁻¹⁹ Moisésji ã wutatdih jepahíhna yuhna, jwiít cáacwã yoobópdih jwĩ jéih jumcan caá. Pánihna, caán ã jwíih wutatji yoobópdih jwĩ jummat pínahdih ã teo wáaccáh, Dios caandih át cádahap wut jĩ. Pánih cádahnit, jwĩ Maáh ã wun wũhatdih jwĩ túi jenah joyát jíib Dios jwiítidih ã túi ubna caá, ájeéh jwĩ túi jummat pínah niijná. Páant ã chã-jachah, caandih túi jéih wũbhnit, ã pebhboó yoobópdih jwĩ jummat pínahdih jwĩ wēi páina caá.

²⁰ Cristodih sacerdote waadána, ã wēpatjĩh naóhnit, Dios caandih át waadánap wut jĩ. Obohjeéhtih, ã wēpatjĩh naóhcanjeh, bita sacerdotewádih át waadánap wut jĩ. ²¹ Cristoboodih sacerdote waadánit, Dios caandih nin pah át niijíp wut jĩ:

“Weém, ma Maáh, wã wēpatjĩh meemdih yoobópdih wã naóhna caá. Pánih wēp naóhna, meemdih wã jenah joyátidih wã túut nuumcán niít. Páantjeh sacerdote ma jumbipna caá”, Dios Cristodih át niijíp wut jĩ. *(Sal 110.4)*

²² Pániḥ wēp naóhna, Jesús jwiítdih ã túi ʘbat pínahdih niijná, át chājap wʘt jī. “Cáacwādh wā túi ʘbbipna caá”, niijná, Dios Jesúsdh át wah deyanap wʘt jī. Pániḥna, Jesús ã wʘn wūhatdh túi jenah joinít, Dios ã niijátji yoobópdih ã jumatdh jwī jéihna caá. ²³ Jwíih jʘmnit sacerdotewā ĩ wʘnuchah, bita ĩpí túut nuúm waadáp wʘt jī. Pániḥna, dawá sacerdotewā ĩt jʘmʘp wʘt jī. ²⁴ Obohjeéhtih, Jesús-boó páantjeh ã jʘmuchah, caandíh túut nuumní sacerdotewā pínahdih jwī náahcan caá. ²⁵ Jesús páantjeh jʘmna, áih cáacwādh ã wūbh cádahcan caá. Pániḥ wūbhna, nihat caandíh jepahnitdh ã túi ʘbna caá, Dios pebhboó ájeéh jwī túi jumat pínah niijná. Pániḥna, Jesússeh yoobópdih jwiítdih túi ʘbni ã jʘmna caá.

²⁶ Cáacwā jwī chājat pah yeejép chājni nihcan, Jesúsdh yéej chājat peéh ã wihcan caá. Yeejépwā cātíh jʘmnijidih jeáboó ʘb bejnit, nihat cáacwā chah maáh Dios át waadánap wʘt jī. Pániḥ jʘmna, Jesús sacerdotewā ĩ chah maáh-bʘt jʘmna, jwiítdih túi teo wáacni ã jʘmna caá. ²⁷ Bita sacerdotewā ĩ jumat pah nihcan caá. Queétboó yeó jáap jumat pah nuñúpwādh mao cáo wūhna, queétjeh ĩ yéej chājat jíib jwíih wūhnit, túttimah, cáacwā ĩ yéej chājat jíibbʘt ĩpí wūhʘp wʘt jī. Dawá láa páant ĩt chājap wʘt jī, cáacwādh Dios ã túi enat pínah niijná. Obohjeéhtih, Jesúsboó bíic láajeh wʘn wūhna, caanjéh áih bácahdih míic wūhnit, cáacwādh ĩ yéej chājat peéh át jíib chājap wʘt jī.* ²⁸ Moisésji ã wʘtat pah sacerdotewā ĩ maáta pínahdih cáacwādh ĩ waadát túutuchah, yéejat wihcannit ĩt nihcap wʘt jī. Obohjeéhtih, caán túttimah, Dios wēp naóhna, ã wūúh páantjeh yéejat wihcanniboodíh sacerdotewā ĩ chah maáh át waadánap wʘt jī.

---

* 7:27 Lv 9.7

8

Jesús sacerdotewã ã chah maáh jwiít dih ã túi teo wáacat

¹ Caán nihatdih naóhna, nindih bácah yeebdíh naóhna caá wã chãjap: Sacerdotewã ã chah maáh panihni Jesús jwiít dih teo wáacni, jeáboó Dios ã jéihyepmant bóo buwámant ã chúudna caá.* ² Pánih chúudnit, jwiít áihwãdih ãpí úúbhna caá. Nin baácboó jumni, cáacwã ã chãjni Dioíh múúboó sacerdotewã Dioíh cáacwãdih ãpí úúbhna caá. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó Dios ã chãjni múú yoobát díítboó jumna, jwiít áihwãdih ãpí úúbhna caá.

³ Nihat nin baác dih moón sacerdotewã ã maáta nuñúp-wãdih ãpí mao cáo wũhna caá. Páant queétdih Dios át wutur wut jĩ, cáacwã ã yéej chãjat peéh ã jíib chãjat pínah niijná. Jwiít dih teo wáacni sacerdotedihbut mao cáo wũhat panihnidih Dios át wũhat túutur wut jĩ, jwĩ yéejat peéh ã jíib chãjat pínah niijná. Páant ã wũhat pahjeh muntih, Cristo jwĩ yéejat jíib caanjéh át míic wũhur wut jĩ, Dios jwiít dih ã wéi enat pínah niijná. ⁴ Nin baácboó sacerdotewã wáát jumna caá. Pánihna, Jesúsboó nin baácboó páantjeh jumna nihna, sacerdote áta jéih jumcan tagaá.

⁵ Nin baácboó jumnit sacerdotewã nin baác dih jumni Dioíh múúdíhjih ã teo wũhna caá. Cáacwã caán múúdíh chãjna, jeáboó jumni múú pánihni ãt chãjap wut jĩ. Páant ã jumuchah, jeejboó Moisésdih Dios áih múú pínahdih chãjat túutnit, “Meemdíh wã naáwát pahjeh muntih wíih múúdíh, nihat caán díítboó jumnidihbut túi yoobópdih ma chãjat túutur”, át niijíp wut jĩ.* ⁶ Obohjeéhtih, jeáboó jumni Dioíh múú nin baácboó jumni múú chah túini ã jumna caá. Pánihna, Jesús sacerdote jumna, ã tewatboó nin baác dih jumni sacerdotewã ã tewat chah caá ã jumur.

* 8:1 Sal 110.1 * 8:5 Ex 25.40

Dios Moiséswādh “Yeebdíh wā wutadth jepahnit, wājeéh ñi túi jum̄bipna caá”, āt niíj naáwáp wut yuh jī. Obohjeéhtih, jwiítdih “Jesús yeebdíh ā wun wūhatboodíh túi jenah joinít, wājeéh ñi túi jum̄bipna caá”, āt niíj naáwáp wut jī. Queétdih ā naáwátji chah jwiítdih ā naáwát ā jum̄na caá. Pánihna, Jesúsboó jwiítdih túi ubni jum̄na, nin baácboó jum̄nit sacerdotewā chah wēpni ā jum̄na caá.

⁷ Ā jwíh wutadjidih yoobópdih jéih jepahcan, cáacwā ājeéh ĩt jéih jum̄cap wut jī. Ā wutadjidih jwī jéih jepahchah nihna, biíh naáwátđih Dios āta naóhcan tagaá.

⁸ Obohjeéhtih, ā wutadjidih ĩ túi jepahcatdih enna, áih cáacwādh jūihna, nin pah āt niijp wut jī:

“Nin wā niijátđih ñi túi joyoó: Túttimah, nihat wíih cáacwā, Israel jum̄imenádh, Judá jum̄imenádhbut jáap naáwátđih wā naóhbipna caá.

⁹ ĩ n̄owā Egipto baácboó jum̄nitjidih bacanit, ded pah wājeéh ĩ túi jum̄at pínahdh queétdih wā naáwáp yuh jī. Obohjeéhtih, páant wā naáwátđih ĩ joí cádahap jī. Páant ĩ cádahatdih ennit, weembút queétdih wā cádahap jī. Páant queétdih wā naáwátji pah jwūub naóhcan, mácah wā naóhbipna caá.

¹⁰ Túttimah nihat Israel jum̄imenádh nin pah wā naóhbipna caá: Wā wutadth yeebdíh wā túi náhniabipna caá. Páant wā náhnianachah, ñi túi wēi jepahbipna caá. Weém ñi Maáh jum̄na, yeebdíh wā en daobípna caá. Yeéb wíhwā jum̄na, weemđíhjuh ñi wūbh̄bipna caá.

¹¹ Pánihna, caán láa teo wūh̄nit dée, maáta déebut nihat weemđíh túi jéihnit mícjeh ĩ jum̄bipna caá. Pánih jéihnit jum̄na, det ĩ déewādh nin pah ĩ míc niíj bohécán niít: ‘Ded pah jwī Maáh Dios ā jum̄atdih ma jéihyeé’, ĩ niicán niít.

¹² Pánihna, ï yéej chājatjidih yohnit, queétdih peéh chāj-can, caandíh chéneji wā jwúub náhnican niít”, Dios át niijíp wut jī. *(Jer 31.31-34)*

¹³ Pánihna, jáap naáwátdih naóhna, ā jwíih naáwátji át cádahat túutup wut jī. Caán máa naáwátjidih jáap naáwátboó jwúub túut nūmni ā jumna caá.

9

Dioh múú nin baácboó jumni, jeáboó jumni

¹ Dios Moisésjidih jwíih wutna, ded pah cáacwā caandíh ï weñat pínahdih át naáwáp wut jī. Nin baácđih moón caandíh ï weñat pínah múúđih ded pah ï chājat pínahđih-but át naáwáp wut jī. ² Caán múúđih nuñépwā chóojíh ít wāapáp wut jī.* Caán múú díttboó chéne tólih ít chājap wut jī. ï jwíih waád juibíni tólih “Dioh tólih”, ít niijíp wut jī. Caán tólihboó ï jíi cáagat nahna át jumup wut jī.* Cáagat naabút át jumup wut jī. Caán cáagat naajíh sacerdotewā Diosđih ï wúhni pan naaná át jumup wut jī.* ³ Wúupni yégueh chóojíh ï jāh yafhni táahmant bih tólih át jumup wut jī. Caán “Dios ā jumat tólih”, ít niijíp wut jī.* ⁴ Caán tólihboó chej jumnidih cáagnit ï cáwat naá át jumup wut jī. Caán naá orojíh ï chājni wut jī.* Orojíh ï chājni paihbut caanjíh át jumup wut jī.* Caan páih díftna orojíh ï chājni pamap át jumup wut jī. Caan pámap díftna “maná”, ï niijni át jumup wut jī.* Caan páih díftna Aaróníh íoh cajat nahbut chíih yabacni jum,* Dios ā wutatđih ā daác búudhniji chéne jeé naanábut át jumup wut jī.* ⁵ Caan páih wáap lajni naajíh chéne ángelwā

* 9:2 Ex 26.1-30   * 9:2 Ex 25.31-40   * 9:2 Ex 25.23-30   * 9:3 Ex 26.31-33
 * 9:4 Ex 30.1-6   * 9:4 Ex 25.10-16   * 9:4 Ex 16.33   * 9:4 Nm 17.8-10
 * 9:4 Ex 25.16; Dt 10.3-5

orojĩh ĩ pãp dodhnit ĩt jwãáh ñũhup wut jĩ. Queét ángelwã Dios caanjĩh ã jumatdih júutna ĩt chãjap wut jĩ. Pãnihna, caanjĩh jumna, Dios cáacwã ĩ yéejatdih ãpĩ yohop wut jĩ.* Caán mũudĩh bóodih páant bóojeh tigaá wã naóh jwũhup.

⁶ Caán mũudĩh ĩ túi ámohat túttimah, sacerdotewã yeó jáap jummat pah jwĩih waád juibĩni tólihndih waadnít, Dios ã wutat pah ĩpĩ chãjap wut jĩ.* ⁷ Sacerdotewã ĩ chah maáhjeh biĩh tólihboó jópchi jummat pah biíc láa ã waadát yeó jáapdihjeh ãpĩ waadáp wut jĩ. Pãnih waadnít, ĩ maoni ñũńup ĩ wũhni pínah meépdih caanjĩh jumni paih wãapátidih ãpĩ chíanap wut jĩ, caán meépdih ennit, Dios cáacwã ĩ yéejatdih ã yohat pínah niijná. Meépdih ub bejcan, ãpĩ jéih waadcáp wut jĩ. Diosdih uúbát túut niijná, caanjéh ã yéej chãjatji, nihat bita judíowã ĩ jéihca naáh yéej chãjatji jíibbut meépdih át ub waad béjep wut jĩ.*

⁸ Páant Dios ã chãjatjijĩh Túini Espiritu nin pah jwiítidih ã jéihyana caá: Moisésdih ã chãjat túutni mũú Dios ã jummat tólihboó cáacwã ĩt jéih waadcáp wut jĩ. Sacerdotewã ĩ chah maáhjeh caanná át jéih waadáp wut jĩ. Pãnihna, Moisésdih ã chãjat túutniji mũú páantjeh ã jumuchah nihna, jwiít cáacwãjeh Diosdih jwĩta jéih uúbhcan tagaá. ⁹ Diosdih ĩ weñat mũú ded pah ã jummatji, caán díftboó ded pah ĩ chãjatjidihbut naóhna, jwiít bũũ moondĩh nindih Dios bohéna caá ã chãjap: Cáacwã Diosdih weñat túut niijná, ñũńupwãdih mao cáo wũhna yũhna, Dios ã náah yacat pah túinit ĩt nihcap wut jĩ. Pãnih chãjna yũhna, ĩih caolih páantjeh yéejni jumna, Diosjeéh ĩt jéih jumcap wut jĩ. ¹⁰ Nin pah ĩpĩ chãjap wut jĩ: Ñũńupdih mao cáo wũh, jeémp, babh, ĩih bácahnadih chocna, Moisés ã wutatji pah

* 9:5 Ex 25.18-22 * 9:6 Nm 18.2-6 * 9:7 Lv 16.2-34

Diosdih ãpí weñep wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, caán wutat pah chājna yuhna, ã túut nuumát déedih queétdih át teo wáaccap wut jĩ. Pánihna, Dios jáap bohéatdih ã naáwát túttimah, jon játih bóo wutatboó dedé pínah nihcan caá.

¹¹ Obohjeéhtih, jwiít dih túi chājat túut niijná, Cristoboó sacerdotewā ã chah maáh yoobát jumnit, átát jūwúp wut jĩ. Pánih maáh jumna, jeáboó jumni Diosdih weñat muú yoobát dih át waadáp wut jĩ. Caán jeáboó jumni muú nin baácboó cáacwā ã chājni muú chah túini ã jumna caá. ¹² Cristo Dios ã jumapboó cabra meépdih, jwi meépdih Diosdih wūhat túut niijná, át ub waadcáp wut jĩ. Obohjeéhtih, biíc láajeh jwiít dih wun wūhna, áih meép panihnidihjeh át ub waadáp wut jĩ. Pánih ub waadnít, jwĩ yéejatdih ã yohochah, jwiítboó páantjeh Diosjeéh jwĩ jumnipna caá. ¹³ Dios Moisésdih ã wutatjiboó “Wunnitdih ñi chūúchah, ñíh bácahdih quei pánihni ã naácna caá”, át niijp wut jĩ. Pánihna, áih bácah quei pánihnidih chocat túut niijná, cabra meép, jwi meép,* jwiwādih ã cáwatji jōóhjīhbut* sacerdotewā queétdih ãpí choj jáhanap wut jĩ. ¹⁴ Páant ã chājachah yuhna, queétdih át túi teo wáaccap wut jĩ. Obohjeéhtih, Cristo wunna, áih meépboodih ã yoh wūhuchah, jwiít dih búdí ã teo wáacna caá. Caán yéejat wihcanni jumna, cruzboó wunna, Túini Espiritu páantjeh jumni ã teo wáacatjīh, caanjéh áih bácahdih Diosdih át wūhup wut jĩ. Pánih chājna, jwĩ yéejatdih yohnit, iiguipna jwĩ bejat déejidih át túi ubup wut jĩ. Páant ã túi ubnit jumna, “Yéejat peéh weemdih wihcan caá”, jwĩ níj jéihna caá. Pánih jumna, Dios, páantjeh jumni ã náahat pahjeh chājnit jwĩ jumna caá.

Jáap naáwát

* 9:13 Lv 16.15-16   * 9:13 Nm 19.9,17-19

¹⁵ Moisés ã wutatjidih jepahna yuhna, ã yéejat peéh queétdih páantjeh ã jumuchah, cáacwã Diosjeéh ãt jéih jumcap wut jã. Páant ã jumuchah, nin jáap naáwãtdih naóhñit, “Cristoboó ã wun wũhatjãhjah cáacwãdih wãjeéh wã túi jumat túutbipna caá”, Dios ãt niijíp wut jã. Páant ã niijátji pah, ã yéejatdih yohñit, ã ñíonitdih túi ubat túut niijná, Cristo ãt wun wũhup jã. Páant ã túi ubuchah, páantjeh ãjeéh jwiít áihwã jwã túi jumbipna caá. Páñih jumna, áihwãdih Dios ã wũhat pínahdih jwã bíbohñipna caá.

¹⁶⁻¹⁷ Cáac ã wunat pínah jãtãh, ã déewãdih ã wũhat pínahdih ãpí daác jwejna caá. Obohjeéhtih, ã buud jwũhcah, áih bíí déedih ã déewã ã jéih ub jwũhcan caá. ã wunat pínah jãtãh ã daác jwejni núo dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, ã wunat túttimah, ã daacátji pahjeh áih bíí déejidih ã ubbipna caá. ¹⁸ Páant ã wuncah, caán núo dedé pínah ã nihcat pahjeh muntih, nuñúpdih ã maocah, Dios Moisésdih ã niijátjibut dedé pínah ãta nihcan tagaá.

¹⁹ Dios ã wutatdih Moisésji nihat áih cáacwãdih ãt naóh beedánap wut jã. Páñih naóh péanit, jwi meép, cabra meépdih mahjãh ãt widip wut jã. Túttimah, oveja yoócdih ã duani, hisopo wut jumni ylip bíicdih nah chéonit, ãt taj báahanap wut jã. Páñih taj báahanit, Dios ã wutatdih ã daacni tólihdih, nihat cáacwãdihbut ãt choj jáhanap wut jã. ²⁰ Páñih choj jáhanit, nin pah Moisés queétdih ãt niijíp wut jã: “Dios nin ã wutatjidih jwiítidih ã jepahat túutur jã, ãjeéh jwã túi jumat pínah niijná. Páñihna, caán meépdih enna, ã naáwát yoobópdih ã jumatdih jwã jéihna caá”, ãt niijíp wut jã.* ²¹ Túttimah, caán tólihdih cáacwãdihbut ã choj jáhaat pahjeh muntih, Diosdih ã weñat pínah muudih,

* 9:20 Ex 24.6-8; Zac 9.11; Mt 26.28

nihat caán díftboó jumnidihbut át choj jáhanap wut jĩ.*
 22 Páant tigaá, Dios ã wutat pah, meépdih yoh wūhat caá náahap, cáacwã ĩ yéejatdih ã yohat pínah niijná. Biquí láanajeh cáacdih quei pánihni ã jumuchah, meépdih yoh wūhcan, mahjihjeh chocat pínahdih Dios át wutur wut jĩ. Meép panihnijĩh choccannidih, Dios cáaquih yéejatdih ã quíib bũdcán niit.* 23 Pánihna, nin baácboó jumni Diosdih ĩ weñat muú, nihat caán díftboó jumnidihbut quei wíhcanni panihni ã jummat pínah niijná, nuñúr meépdih yoh wūhat ãpĩ náahap wut jĩ. Moiséswã caán muudih jeáboó jumni muu pánihni ĩt chãjap wut jĩ. Jeáboó jumni muú Dioih muú yoobát ã jumuchah, chah túini meép panihnidih yohat caá náahap.

Cristo biíc láajeh ã wun wūhat

24 Nin baácdih bóo Diosdih ĩ weñat muú cáacwã ĩ chãjnidih Cristo át waadcáp wut jĩ. Caán muudih waad-cánjeh, yoobópdih jeáboó át bejep wut jĩ, Dios ã jumupboó jwiítdih uúbát túut niijná. 25 Nin baácdih moón sacerdotewã ĩ maáta jópchi jummat pah Diosdih weñat túut niijná, ã jumni tólihboó nuñúr meépdih ĩpĩ ub waadáp wut jĩ. Obohjeéhtih, Cristo biíc láajeh wunna, áih meép panihnidih Dios ã jummat tólih yoobátboó át ub waadáp wut jĩ. 26 Cristo dawá láa waadná nihna, nin baácdih Dios ã chãjat túttimah, nihat cáacwã jwĩ yéej chãjatji jíib, dawá láa caandih wun wūhat áta náah tagaá. Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapna jwĩ yéejatdih yohat túut niijná, nin baácboó biíc láajeh cáac jumnit, át wun wūhur wut jĩ. 27 Nihat cáacwã biíc láajeh jwĩ wunna caá. Páant jwĩ wunat túttimah, túinitdih, yeejépwãdihbut Dios ã ñióbipna caá, yeejépwãdih peéh chãjat túut niijná. 28 Biíc láajeh jwĩ

* 9:21 Lv 8.15   * 9:22 Lv 17.11

wunat pah, dawá cáacwã jwĩ yéejatdih yohat túut niijná, Cristobut biíc láajeh át wun wũhup wut jĩ. Túttimah, ã jwúub dei jũóhbirna caá, páant muntih. Pánih jwúub dei jũóhnit, jwĩ yéejatdih yohat túut niijná, ã jwúub wun wũhcan níft. Obohjeéhtih, jwiít caandíh wēi páinitdih ubudih ã jũóhbirna caá, páantjeh ã pehbboó Diosjeéh jwĩ jummat pínah niijná.*

10

Máa naáwát ã teo wáaccat

¹ Cristofh dooná túini yoobát ã jumna caá. Obohjeéhtih, Moisés ã wutatji túini pah jumna yuhna, biíc yoobó nihcan caá. Caán wutatdih jepahnit, yeó jáap jummat pah, nihat jópchina nuñúpwãdih mao cáo wũhna, Diosdih ípí weñep wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, pánih chájna yuhna, cáacwã ã yéejatdih ã jéih yoh beedácan caá. ² ã jéih yoh beedána nihna, biíc láajeh Diosdih pánih wũhnit, “Buu yéejat peéh jwiítidih ã wihcan caá”, ãta niij jenah joi tágaá. Pánih jenah joiná, nuñúpwãdih mao cáo wũhatdih ãta cádah tagaá. ³ Obohjeéhtih, jópchi jummat pah nuñúpwãdih mao cáo wũhna, cáacwã ã yéejatdih ã jéih quíib buudcán caá. ⁴ Pánihna, jwi meépdih, cabra meépdihjeh Diosdih jwĩ wũhuchah yuhna, jwĩ yéej chájatdih ãta yoh beedácan tagaá.

Cristo ã wun wũhat

⁵ Páant yoobópdih ã jumuchah, Cristo nin baácboó ã cáac jummat pínah játihbit nin pah Diosdih át niijíp wut jĩ: “**Cáacwã** nuñúpwãdih mao cáo wũhna, trigo ojdihtut ã wũhatdih ma náahcan caá. Pánih náahcan, con baácboó ma cáac jummat túutuchah, ma chájni bácah meemdíh weñani pínah ã jumbipna caá.

---

* 9:28 Is 53.12

⁶ Cáacwã ã yéejatdih ma yohat pínah niijná, nuñúpwãdih ã mao cáo wũhuchah, ma wëi encan caá.

⁷ Páant ma wëi encatdih jéihnit, ninboó jumna, ma náahat pah chãjadih wã bejbipna caá. Páant ma naáwát-dih naóh yapani ã niíj daacáp jĩ”, Cristo ã ípdih át niijíp wut jĩ. (Sal 40.6-8)

⁸ “Cáacwã nuñúpdih ã mao cáo wũhat pínah, trigo ojdi-hbut ã wũhat pínahdih queétdih ma náahcap jĩ. Páant ã wũhuchah yũhna, ma wëi encap jĩ”, Cristo át jwíh niíj naáwáp wut jĩ. Moisés páant queétdih ã chãjat túutuchah yũhna, caandíh Dios át wëi encap wut jĩ. ⁹ Páant niíj péanit, nin pah át jwúub niijíp wut jĩ: “Meém ma náahat pah chãjadih wã bejbipna caá”, át niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah, nin pah jwí jéihna caá: Jon jãtih nuñúpwãdih ã mao cáo wũhatjidih cádahat túutnit, biíh bohéatboodíh Dios naóhna át chãjap wut jĩ. ¹⁰ Pánihna, Jesucristo ã íp ã náahat pah wun wũhnit, jwiít cáacwã jwí yéejatdih át yoh wũhup wut jĩ. Biíc láajeh wunna, áih báhahdih át wũhup wut jĩ, jwiít áihwã Diosjeéh páantjeh jwí jumat pínah niijná.

¹¹ Nihat sacerdotewã yeó jáap jumat pah Diosdih weñat muúboó teonit, nuñúpwãdih ípí mao cáo wũhna caá. Obohjeéhtih, páant ã mao cáo wũhna yũhna, cáacwã ã yéejatdih ã jéih yoh beedácan caá.* ¹² Obohjeéhtih, jwí yéejatji jíb Cristoboó biíc láajeh wun wũhna, jwí yéejatdih át túi yoh beedánap wut jĩ. Pánih yoh beedá péanit, ã íp pebhna púuh laab béjnit, ã jéihyepmant bóo bũwámant, át chúudup wut jĩ. ¹³ Caanná chúudnit, caandíh eníhcannitdih ã íp ã yap yohat pínahdih ã páina caá.* ¹⁴ Pánihna, biíc láajeh wun wũhnit, Dioíhwã ã

* 10:11 Ex 29.38 * 10:13 Sal 110.1

yéejatdih át yohop wut jī, yéejat wihcannitjeh páantjeh ĩ jummat pínah niijná.

¹⁵ Caán yoobópdih ā jummatdih naóhna, Dios naáwátdih naóh yapanidih Túini Espírituboó nin pah át niíj daacát túutur tajī:

¹⁶ “Nin pah Dios ā niijíp be: ‘Túttimah bóo láa nihat cáacwādhīh nin pah wā niíj naóhbipna caá: “Wā wutatdih yeebdíh wā náhnianachah, wēinit ñi jepahbipna caá.

¹⁷ Ñi yéej chājatdih wā jwúub náhnican niít”, wā niijbípna caá,’ Dios ā niijná caá”, át niíj daacát túutur tajī.
(Jer 31.33-34)

¹⁸ Pánihna, jwī yéej chājatdih ā yohochah, jwī yéejat jíib sacerdotewā nuñúpdih ĩ jwúub mao cáo wūhatdih jwī náahcan caá.

Úumcanjeh, Diosdih jwī jéih úúbát

¹⁹ Wā déewā panihnitá, Jesúsboó wun wūhna, áih meépdih ā yohochah, jwiítboó úumcanjeh, Dios pebhna waadníh pah, caandíh jwī jéih úúbhna caá. ²⁰ Pánihna, nin baácdih moón sacerdotewā ĩ maáta ĩpí chājatji buu láa jwiítidih dedé pínah nihcan caá. Cristoboó jwī yéej chājatji jíib ā wun wūhuchah, caán tólihdih jāh yaíhni chóodih ā yeo dei bejechah,* jáap namá panihnidih át chājap wut jī, Dios ā jumupna jwī túi waadát pínah niijná.*

²¹ Pánihna, jwiítboó Dioíh muu panihnit jwī jumuchah, jeáboó jumna, jwiítidih úúbh wūhni Cristo chah wēpni sacerdote ā jumna caá. ²² Páant ā jummatdih jéihna, úumcanjeh, caandíh túi jenah joiná, Dios pebhna waadníh, caandíh jwī úúbát dée caá. “Cristo weemdíh wun wūhna, wā yéejatdih ā yohochah, buu yéejat jíib weemdíh wihcan

* 10:20 Mt 27.51; Mr 15.38; Lc 23.45   * 10:20 Jn 14.6

caá”, jwĩ niíj jéihna caá. Pánih jenah joí cádahcan, mahjĩh jwĩ chocat pah, quei wíhcannit panihnit jwĩ jummat dée caá.* ²³ “Yeebdíh wā túi ɯbbipna caá”, ã niijátji pah ã chājipna caá. Páant ã chājat pínahdih túi jéihnít, bitadihbút caandíh jwĩpí naóhna caá. Caandíh jwĩ túi náhniat dée caá. ²⁴ Pánih náhninit, jwĩjeéh jumnitdih oina, teo wáacnit, nihat bícdih jwĩ túi jummat dée caá. ²⁵ Diosdih weñat túut niijná, jwĩ míic wáacat dée caá. Bitá ĩ míic wáacatdih cádahna caá ĩ chājap. Páant ĩ cádahachah yuhna, jwiítboó jwĩ cádahca boj jíh. Nin baácboó jwĩ Maáh ã jwúub dei jūúwát pínah bahnijeh ã judhna caá. Caandíh jéihna, jwiít áihwā búdí jwĩ míic weña jíh.

²⁶ Yoobópdih jumni naáwát dih jwĩ jéihna yuhna, “Wā náahat pah wā chājipna caá”, jwúub niíj jenah joinít, jwĩ yéej chājachah, Dios jwĩ yéejatdih ã yohcan níít. ²⁷ Páant jwĩ chājachah, ã tobohna caá. Nihat Diosdih eníhcannitdih peéh chājnit, iiguípna ã bejat túutbipna caá. Pánihna, caandíh cádahnit, jwúub yéej chājnitdihbút bíic yoobó ã peéh chājipna caá. Páant ã peéh chājat pínah búdí úum náah jumni caá.* ²⁸ Moisés ã wutatjidih ded ã yap yohochah, judíowā ĩ maáta caán yap yohnidih ĩpí peéh chājap wut jí. ã yéej chājachah ennitji, bíic peihcannit caandíh ĩ naóh yacachah, ĩ naáwát yoobópdih ã jummatdih ĩt jéihyep wut jí. Pánih jéihnít, jígah encanjeh, caandíh ĩpí mao yohop wut jí. Bíic peihcannit wihcah, chénewā caandíh ĩ naóh yacachah, ĩpí peéh chājap wut jí.* ²⁹ Páant ĩ peéh chājat chah, Dios ã wúúhdih eníhcannitboodíh ã peéh chājipna caá. Cristo wun wūhna, áih meépdih ã yoh wūhuchah, Dios jwĩ yéejatdih ã yohna caá. Páant ã yohat pínahdih jwiít dih át naáwáp wut jí. Obohjeéhtih,

* 10:22 Lv 8.30; Ez 36.25   * 10:27 Is 26.11   * 10:28 Dt 17.6; 19.15

det yéejatdih yohnit jumna yuhna, táttimah caandíh yap yohna, jwúub yéej chājnit, “Jesúíh meép oboh jumni ā jumna caá”, ĩ niíj jenah joiná caá. Páant niíj jenah joinít, queétdih oini Túini Espíritudih yeejép naóhna caá ĩ chājap. Páant ĩ chājachah ennit, Dios queétdih búdí ā peéh chāj bipna caá.* ³⁰ “Det ĩ yéej chājatji jíib weém caá wā peéh chāj bip. Wííhwā jumna yuhna, yeejép ĩ chājachah, queétdih wā peéh chāj bipna caá”, āt niijíp wut jí.* “Yoobópdih tigaá Dios páant niíj naóhni ā jumnap”, jwí niíj jéihna caá. ³¹ Pánihna, Dios chah wēpni ā jumachah, yéej chājnitdih ā peéh chājat pínah úum náah jumni caá.

³² Játih ded pah ñi jummatjidih ñi túi náhninaá. Túini doonádih joiná, jwíih jepahnit, dawá láa búdí yeejép yapna yuhna, Jesúsdiñ ñit cádahcap tají. ³³ Biquí láana cáacwā ĩ enechah, bita yeebdíh yeejép naóhnit, yeejép ĩt chājap tají. Biíh láa bita Jesúíhwādiñ yeejép ĩ chājachah enna, yeejép yapnitdih ñit jígah en teo wáacap tají. ³⁴ Bitadiñ nemat muúboó ĩ nemechah ennit, yeebbút ñit jígahap tají. Níih bií déedih ĩ dúuc wáyachah yuhna, jígahcanjeh, “Ā túina caá”, ñit niijíp tají. “Nin baácdiñ bóo chah túini jeáboó wā bíbohat pínah páantjeh ā jumna caá”, niíj jéihna, ĩ dúuc wáyachah yuhna, ñit weñep tají. ³⁵ Pánihna, úumcanjeh, Diosdiñ ñi túi jenah joí cádahca bojoó. Páant ñi cádahcat jíib, yeebdíh ā túi chāj bipna caá. ³⁶ Yeejép yapna yuhna, Dios ā náahat pah ñi chāj cádahca bojoó. Páant ñi chāj cádahca, “Wííhwādiñ wā pehbóo wā túi jummat túutbipna caá”, Dios ā niijátji pah, yeebdíh ā túi chāj bipna caá. ³⁷ Nin pah Dios naáwát diñ naóh yapani āt niíj daacáp tají:
 “Wā wahni ā juibíát pínah bah nibitjeh ā judhna caá.

* 10:29 Ex 24.8; He 13.20 * 10:30 Dt 32.35-36; Ro 12.19

³⁸ Pánihna, wíihwã, wã náahat pah chãjnit, wã wahnidih túi jenah joinít, í túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh í cádahachah, queétdíh wã wēi encan níít', Dios ã niijná caá", ãt níj daacáp tajī. (*Hab 2.3-4*)

³⁹ Obohjeéhtih, jwiítboó Diosdih cádahcan, iiguípna bejnit pínah nihcan caá. Caandíh túi jenah joinít jumna, páant-jeh ájeéh jwī jumbipna caá.

11

Diosdih túi jenah joyát

¹ Nin pah Diosdih túi jenah joyát ã jumna caá: Diosdih túi jenah joiná, jwiítdíh ã túi chãjat pínahdih jwī túi jéihna caá. ã niijátji pahjeh ã chãj jwuhcah yuhna, "ã niijátji pah yoobópdih ã chãjbipna caá", jwī níj jéihna caá. Páant ã chãjat pínahdih encan yuhna, "Yoobópdih páant ã chãjbipna caá", jwī níj jenah joiná caá. ² Páant í túi jenah joyóchah ennit, Dios jon játih moondíh ãt túi wēi enep wut jī.

³ Diosdih túi jenah joinít, nin pah jwī jéihna caá: Dios ã naáwát wēpatjīh nihadnih ãt chãjap tajī. Pánihna, jwī enca naáhjidih nihad bũũ jwī enni pínahdih ãt jígohanap wut jī.*

⁴ Abeljiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, ovejadih mao cáo wũhñit, caandíh ãt weñep wut jī. Obohjeéhtih, ã úud jeé Caín ã momatji quehedihjeh Diosdih ãt wũhup wut jī. Pánihna, Dios Abel ã wũhniboodíh chah ãt wēi enep wut jī. Pánih wēi enna, "Weemdíh túi jenah joinít, Abel túini ã jumna caá", ãt niijíp wut jī. Caán ã wunat túttimah yuhna, ã túi jenah joyátjidih bohénit, ded pah jwiítboó jwī túi jenah joyát pínahdih jwī jéihna caá.*

* 11:3 Gn 1.1; Sal 33.6,9; Jn 1.3

* 11:4 Gn 4.3-10

⁵ Enochoó Diosdih túi jenah joiní ã jumuchah, Dios caandíh ãt wēi enep wut jī. Pánih wēi ennit, ã wuncat pínah niijná, nihat bácahjuh Dios jeáboó caandíh ãt ub bejep wut jī. Páant ã ub bejat túttimah, cáacwã caandíh ãt jéih bid juicáp wut jī.* ⁶ Páant ã yapatjidih jenah joinít, “Diosdih túi jenah joicán, caandíh jwī jéih weñacan caá”, jwī niíj jéihna caá. Ded caandíh bidniboó “Dios ã jumna caá. Pánihna, caandíh wã túi bidichah, weemdíh ã túi chãjbipna caá”, niíj jenah joyát caá náahap.

⁷ Noéjiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, ded pah ã chãjat pínahdih ã naáwáchah, ãt túi jepahap wut jī. Pánih jepahnit, ãjeéh bóli, ã weh, ã weh áana yaádh bícdíh pobyitdih túi yapat túut niijná, búdí jãáj chóodih ãt chãjap wut jī. Pánih túi jenah joiná, nihat bita yeejép ĩ chãjachah enna, queédih ãt pej jumcap wut jī. Pánihna, Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Caán túini ã jumna caá”, Dios ãt niíj enep wut jī.*

⁸ Abrahamjiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, Dios ã wūhni pínah baácboó ã bejat túutuchah joinít, ãt jepahap wut jī. Caandíh jepahnit, ã jumni baácmant bejna, ã jéihca naáh baácna ãt juibínap wut jī.* ⁹ Páant ã juibínachah, “Nin baácdih yeebdíh wã wūhbipna caá”, Dios ã niijíchah joinít, caán baácdih ãt chãwáp wut jī. Caandíh, ã wūúh Isaacdih, ã jumma Jacobdihbut “Nin baácdih yeebdíh wã wūhbipna caá”, Dios ãt niíj naáwáp wut jī. Queét caán baácdih moón niican yuhna, Diosdih túi jenah joinít jumna, nuñúp chóonadih yúuh taj cáagni munádh chãjnit, caánboó ĩt jumap wut jī.* ¹⁰ Pánih jumna yuhna, caanjíh ã jum jwuhat pínahdihjuh Abraham ãt jéihyep wut jī. Jeáboó jumni tútchina ã bejat pínahboodíh wēi páina ãt

* 11:5 Gn 5.21-24

* 11:7 Gn 6.13-22

* 11:8 Gn 12.1-5

* 11:9 Gn

chãjap wut jĩ. Caán tútchi Diosboó ã jenah joyát pah chãjni ã jumuchah, buudcán, páantjeh ã jumbipna caá.*

¹¹ Abraham behe, ãjeéh bóli Sarabut beh wili, weh wihcannit it jumup wut jĩ. Queét chénat pah behnit jumna yuhna, Abraham Diosdih túi jenah joiní jumna, Dios ã teo wáacatjĩh it weh jumup wut jĩ. “Dios ã niijátji pah ã chãjbipna caá”, Abraham ã níj jenah joyát jíib, Sara mit weh jumup wut jĩ. Pánihna, Abraham behe jumna yuhna, ã wũúhdih át enep wut jĩ.* ¹² Abrahamji wunni dée ã jumuchah yuhna, ã juimená dawá it cáac poonap wut jĩ. Cúiwãdih, óondihbut jwĩ jéih jenah encat pah ã juimenádihbut jwĩ jéih jenah en buájacan caá.*

¹³ Queét nihat Diosdih túi jenah joinít, it buudúp wut jĩ. “Yeebdĩh caán baác dih wã wũhbipna caá”, Dios queéd dih ã niijní baác dih juibícanjeh, it wunup wut jĩ. Caán baác dih queétjeh bíbohcan yuhna, Dios ã niijátji pah, túttimah ĩ juimená ĩ bíbohat pínahdih it jéihyep wut jĩ. Pánih jéihnit, it weñep wut jĩ. Pánihna, “Nin baác dih jibnitjeh jwĩ jumna caá”, ĩ niijp wut jĩ.* ¹⁴ Páant niijná, bíh baác dih ĩ bidatjidih jwĩ jéihna caá. ¹⁵ Pánih bidnit, ĩ jwĩh jumni baácna jwúub bejĩhna nihna, ĩta jéih jwúub bej tagaá. Pánihna, “Bíh baác dih jwĩ bidna caá”, niijná, jon játih ĩ cádahni baác dih niijná it chãjcap wut jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, chah túini baácboodĩh bidna it chãjap wut jĩ. Caán ĩ bidni baác jeáboó caá ã jumup. Caánboó ĩh tútchi pínahdih Dios átát ámoh péanap wut jĩ. Pánihna, “Dios jwĩ Maáh caá”, ĩ niijchah joinít, át tíccap wut jĩ.

¹⁷⁻¹⁸ Túttimah, Dios Abrahamdih ã wũúh Isaacdih át mao cáo wũhat túutup wut jĩ. “¿Yoobópdih niít weemdĩh

---

* 11:10 He 13.14   * 11:11 Gn 17.19; 18.11-14; 21.2; Ro 4.17-22   * 11:12
 Gn 15.5; 22.17; 32.12   * 11:13 Gn 23.4; 1Cr 29.15; Sal 39.12

ã túi jenah joí?” niijná, páant át wutur wut jī. Pánihna, Abraham Diosdih túi jenah joiní jumna, ã niiját pah át chājap wut jī. “Ma wūúh Isaacjīh ma juimenádih wā cáac pooabipna caá”,* Dios ã niijátjidih náhnina yuhna, Abraham caandíhjah mawat túut át chājap wut jī.*¹⁹ “Wā wūúh Isaacdih wā mao wūhuchah, Dios caandíh ã jéih booabipna caá”, Abraham át niij jenah joyóp wut jī. Páant ã mawat túut chājachahjah, Dios caandíh át cádahat túutur wut jī. Páant ã mawíhni jwúub báadhni pah caandíh ã enechah, ã wūúh ájeéh át jwúub jumur wut jī.*

²⁰ Pánihat túttimah, Isaacboó Diosdih túi jenah joiní jumna, ã weh Jacob, Esaúdhbut “Túttimah, Dios meemdíh búdí ã túi chāja naáh”, át niijíp wut jī.*

²¹ Pánihat túttimah, Jacobboó, Diosdih túi jenah joiní jumna, ã wunat pínah játihbit áih wúuat nahjīh tóo caj ñuhnit, Diosdih át weñep wut jī. Pánih wēinit, ã wūúh José ã weh chénat pahdih “Meemdíh Dios búdí ã túi chājipna caá”, át niijíp wut jī.*

²² Túttimah, Joséboó, Diosdih túi jenah joiní jumna, ã wunat pínah játih judíowā Egipto baácboó jumnitji ī bejat pínahdih át naáwáp wut jī. Pánih naóhnit, ã juimená pínah áih bácahjidih ī ub bejat pínahdih át wutur wut jī.*

²³ Túttimah, Moisés mánaboó Diosdih túi jenah joinít jumna, ã cáac jumuchah, caandíh bíc peihcanni widh ít bih bíbohó wut jī. Túinibit ã jumuchah ennit, caandíh ít bihip wut jī.* Caán baácdih moón ī maáhdih úumcanjah, judíowā ī wehdih ã mawat túutuchah, ít jepahcap wut jī.*

---

* 11:17-18 Gn 21.12   * 11:17-18 Gn 22.1-14   * 11:19 Gn 22.13   * 11:20
 Gn 27.27-29,39-40   * 11:21 Gn 47.31-48.20   * 11:22 Gn 50.24-25; Ex 13.19
 * 11:23 Ex 2.2   * 11:23 Ex 1.22

²⁴ Túttimah, Egipto baácdih moón ĩ maáh nuúm Moisésdih mit behanap wut jĩ. Páant mijeéh behna yuhna, Diosdih túi jenah joiní jumna, “Caánt mi wúúh caá”, ĩ niiját dih át náahcap wut jĩ.* ²⁵ Caandíh behanah mi déewāboó wēinit, yeejép ĩ chājachah enna yuhna, át chājíhcap wut jĩ. Pánih chājcan, Dioíhwā bíicdih yeejép át yapat wut jĩ. ²⁶ Dios ā wahni pínah Cristodih cáacwā yeejép ĩ chājat pínah pah Moiséswādhbut Egiptodih moón yeejép ĩt chājar wut jĩ. Pánihna, nihat Egiptodih moón búdí jíib jumnidih ĩ bíbohatdih náahcanjeh, Dioíhwā bíicdih ā jummat jíib bita yeejép ĩ dehwat pínahdih át níwip wut jĩ. Túttimah, ā túi chājat jíib, Dios caandíh ā túi chājat pínahdih jenah joí waawána, yeejép ā yapat pínahdih át níwip wut jĩ.

²⁷ Diosdih túi jenah joiní jumna, Egipto baácdih moón ĩ maáh ā íjichah yuhna, caandíh úumcanjeh, caán baácmant át bejep wut jĩ. Dios jígohcanni ā jumuchah yuhna, jígohndih ā enat pah ā wutatdih Moisés át jepah cádahcap wut jĩ.* ²⁸ Moisés caandíh túi jenah joiní jumna, judíowādh Dios ā túi ubat pínahdih át jéihyep wut jĩ. Pánih jéihna, Dios ā wutat pahjeh queét judíowādh íih jēcnadh oveja wúúh meépjĩh át náñat túutap wut jĩ. Páant ĩ náñatdih ennit, Dios nihat ĩ jwíh túuhnitdih ā mawat túutni ángelboó judíowā ĩ jwíh túuhnitboodíh át maocap wut jĩ. Caán oveja wúúhdih mao péanit, Moisés ā wutat pahjeh, ĩ jummat yoobó ĩt jeémep wut jĩ. Caán jeémát, Pascua ĩ niijní, bíicdih ĩ jwíh jeémp láa át jumap wut jĩ.*

²⁹ Túttimah, Diosdih túi jenah joinít jumna, “Muj Mac Duuni”, ĩ niijní mujdih, mah wihcanni namádih judíowā ĩt chúh bejep wut jĩ. Obohjeéhtih, Egiptodih moón

* 11:24 Ex 2.10-12   * 11:27 Ex 2.15   * 11:28 Ex 12.21-30

queétdih ñuun béjnit, muj ã jwáub duuj yóh lajachah, ït chíic wun beedép wut jĩ.*

³⁰ Pánihat túttimah, Diosdih túi jenah joinít jumna, judíowã Jericó tútchidih bóo búdí wáihyat júdu yehmant ït púud bejep wut jĩ. Siete yeó jáap pohba caán tútchidih ït púudap wut jĩ. Páant bói yeó jáap ï púudat túttimah, caán wáihyat júdu ãt boto jéen bejep wut jĩ.*

³¹ Diosdih túi jenah joiníh jumna, Jericó tútchidih bóli deoh nah jumnih, Rahab wüt jumnih, judíowã en waóh-nitdih wëi jwááhnit, mit teo wáacáp wut jĩ. Páant mi teo wáacatji jíib, caán tútchidih moón Diosdih yap yohnitdih maonit, judíowã caántboodíh ït maocáp wut jĩ.*

³² Bitá Diosdih túi jenah joinítidih naáwíhna yuhna, queét dawá ï jumuchah, wã jéih naóh daác beedácan caá. Gedeón,* Barac,* Sansón,* Jefté,* David,* Samuel,* Dios naáwátidih naóh yapanitbut, nihát íih doonádih wã naáwíhna yuh caá. Obohjeéhtih, queétdih wã naóh daácan niít. ³³ Diosdih túi jenah joinít jumna, biquína biíh baácdih moondíh míic maona, ït yap yohop wut jĩ. Bitá íih cáacwáidih túinijeh ït wutap wut jĩ. Páant Diosdih ï túi jenah joyóchah, “Yeebdíh wã teo wáacápna caá”, ã niijátji pah queétdih ãt teo wáacáp wut jĩ. Bitá túi jenah joinít jumna, jiwá queétdih ï jeémíhichah yuhna, Dios íih jacnadih ãt nemep wut jĩ.* ³⁴ Bitá túi jenah joinít jumna, búdí iigátboó jumna yuhna, ït iigáp wut jĩ.* Bitá túi jenah joinít jumna, queétdih ï mao yohíhichah yuhna, ït jwei béjep wut jĩ. Bitá wëpcannitji jumna yuhna, Diosdih

* 11:29 Ex 14.21-31 * 11:30 Jos 6.12-21 * 11:31 Jos 2.1-21; 6.22-25

* 11:32 Jue 6.11-8.32 * 11:32 Jue 4.6-5.31 * 11:32 Jue 13.2-16.31

* 11:32 Jue 11.1-12.7 * 11:32 1S 16.1-1R 2.11 * 11:32 1S 1.1-25.1

* 11:33 Dn 6 * 11:34 Dn 3

túi jenah joiná, wēpépwã ãt jumup wut jĩ. Pánih jumnit, biíh baácmant jũóhñit queétdih eníhcannit soldadowãdih míic maonit, ãt yap yohop wut jĩ. ³⁵ Biquína yaádh Diosdih ãt túi jenah joyát jĩb, ãt déewã wunah bejnitjidih Dios át booa wũhup wut jĩ.*

Obohjeéhtih, bita Dioíhwã ãt jumat jĩb, queétdih teonit, búdí yeejép ãt chãjap wut jĩ. “Diosdih ma cádahachah, jwĩ watbipna caá”, queétdih ãt nijíp wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ãt nijíchah yuhna, jeáboó chah túini pebhboó ãt bejat pínahdih náahna, ãt jepahcap wut jĩ. Páant ãt jepahcat jĩb, queétdih yeejép ãt chãjachah, ãt wunup wut jĩ. ³⁶ Bita Diosdih túi jenah joinít dih yeejép deohnit, búdí ãt puñup wut jĩ.* Bitadih chéonit, nemat muúboó ãt nemep wut jĩ.* ³⁷ Bitadih jeejĩh yohnit, ãt mawap wut jĩ.* Bitadih íih bácahdih tac yoób ãt bóodop wut jĩ. Bitadih íibat naajĩh ãt mawap wut jĩ.* Bita moh yéejnit jumna, oveja chóo, cabra chóodihjeh ãt dũwup wut jĩ. Queétdih ñuunnít, bita búdí yeejép ãt chãjap wut jĩ. ³⁸ Queét chah túinit jumna, nin baácdih moón yeejép wã biícdih jumnit pínah ãt nihcap wut jĩ. Queét Diosdih túi jenah joinítboodih cáacwã ãt náahcah, muú wihcapboó, jeéboobút ãt ípĩ jib bejep wut jĩ. Pánih jib bejnit, jeé íitboó, baácboó jumni íitboobút ãt ípĩ ãwup wut jĩ.

³⁹ Queét niहत caandih túi jenah joinít dih Dios búdí át wēi enep wut jĩ. Pánih túi jenah joinít jumna yuhna, “Yeebdih chah túini baácdih wã wũhbirna caá”, Dios ãt nijnjĩ baácdih ãt juibí jwuhcap wut jĩ. ⁴⁰ Páant nij naóhna, nin pah Dios níj jenah joiná át chãjap wut jĩ: “Queét wííhwã, túttimah jumnit wííhwãbút wã pebhna

* 11:35 1R 17.17-24; 2R 4.25-37   * 11:36 Jer 20.2; 37.15   * 11:36 1R 22.26-27; 2Cr 18.25-26; Jer 20.2; 37.15; 38.6   * 11:37 2Cr 24.21   * 11:37 Jer 26.23

ĩ juyúchah, queét nihat biíc dih túinit yoobát wã jumat túutbipna caá”, ãt niíj jenah joyóp wut jĩ. Pánih jenah joiná, játih ã chãjatji chah túini jwiít dih ã chãjbipna caá.

12

Jesúsdih túi jenah joí cádahca boj jĩh

¹ Queét wã naóh nit dawá Diosdih túi jenah joí cádahcannit ĩ jumatjidih jéih nit, yéj chãj cádah nit, jwiítbút Jesúsdih jwĩ túi jenah joí cádahca bojat dée caá. Nin pah caá jumat náahap: Ñáoni ã túi ñáwíhichah yuhna, chodóp dih duo béjna, ã jéih wêp ñáocan caá. Yégueh wúupridih duoná, ã túi jéih ñáocan caá. Páant ã jumat pah Diosdih jwĩ túi jepahíhna yuhna, jwĩ weñat pínahdih-jeh chãjna, caandíh jwĩ túi jéih jepahcan caá. Pánihna, jwĩ yéj chãjatdih cádahat caá náahap. Chah wêp ñáoniboó ã túi péaat pahjeh, jwiítbút Dios ã náah yacat pah jwĩ chãj cádahca bojat dée caá. ² Jesúsdihjeh jwĩ túi náhni jĩh. Caanjéh Diosdih túi jenah joí waóhni jumna, jwiít dih túi jenah joyát túutnibút ã jumna caá. Pánihna, caandíh jwĩ túi jenah joí cádahcat pínah niijná, jwiít dih ã teo wáacna caá. Cruzboó wunna yuhna, ã ípdih ãt túi jenah joí cádahcap wut jĩ. Cruzboó wunat tíic náah jumni ã jumuchah yuhna, ã íp ã jumupboó ã weñat pínahdih jéihna, tíiccanjeh, cruzboó ãt wunup wut jĩ. Pánihna, buu chah maáh jumna, Dios ã jéihyepmant bóo buwámant ã chúudna caá.*

³ Jesúsdih eníhcannit caandíh búdí yeejép ĩ chãjachah yuhna, Dios ã náah yacat pah ãt cádahcap wut jĩ. Páant ã cádahcatjidih ñi túi náhninaá, yeebdíh bút yeejép ĩ chãjachah yuhna, biíc yoobó cádahcat túut niijná. ⁴ Bitá yeebdíh túbít yeejép chãjna yuhna, ĩt mao yohcap taga.

* 12:2 Fil 2.6-11; He 2.9

Obohjeéhtih, Jesúsboodíh ít mao yohop wut jĩ. Páant yeejép ã yapatjidih náhninit, yeebdíh yeejép ĩ chājachah yuhna, caandíh ñi cádahca bojoó. ⁵ Dios yeéb ã wehdih ã naáwátjidih ĩ ñi quíib búúd níít? Yeejép ñi yapat pínahdih ã naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajĩ:

“ Wũuhú, yeejép yapna yuhna, ma íjca bojoó. Páant yeejép ma yapachah, weém, ma Maáh, meemdíh bohéna caá wã chājap. Pánih bohénit, wã túut nuumát túutuchah, ma joyáh bojca bojoó. Páant wã wutuchah, jíghcanjeh, ma túi jepahaá.

⁶ Nihat wã oinit, “Meém wã wũuh caá”, níj ennitdih wãpĩ bohéna caá, ĩ yap yohcat pínah níijná. Pánihna, ĩ yap yohochah ennit, queétdih wã peéh chājipna caá’, Dios ã níijná caá”, át níj daacáp tajĩ. (*Job 5.17; Pr 3.11-12*)

⁷ Pánihna, yeejép yapna yuhna, Dioíh namádih ñi cádahca bojoó. Páant ñi yapatjĩh, Dios ã weh ñi jumuchah, yeebdíh bohéna caá ã chājap, chah ñi túi chājat pínah níijná. Det mána ĩ wehdih ĩ wutuchah, ĩ jepahcah, ĩpĩ peéh chājna caá, ĩ túut nuumát pínah níijná. Páant ĩ chājat pah, Dios-but jwiít ã weh jwĩ jepahcah, jwiítidih ã peéh chājipna caá. ⁸ Ñi túi chājcatdih ennit, yeebdíh ã naóhcah nihna, ã weh ñita nihcan tagaá. Páant ã naóhcah, mána wihcannit pah ñita jum tagaá. “Dios wã íp caá”, ñita jéih níjcán tagaá. ⁹ Jwĩ mána jwiítidih ded pah ĩ bohéatjidih ñi jenah joyoó. Queét jwiítidih ĩ peéh chājachah, queétdih jwĩpĩ jepahap jĩ. Pánih jepahnit, jwĩ íp Dios ã túut nuumát túutuchah, chah jepahat caá náahap. Pánih jepahna, páantjeh ājeéh jwĩ túi jumbipna caá. ¹⁰ Wébít jwĩ jum jwahuchah, jwĩ mána jwiítidih peéh chājnit, “Nin pah wã chājachah, wã wũuh ã túi jumbipna caá”, ĩpĩ níj jenah joyóp wut jĩ. Obohjeéhtih, Diosboó peéh chājna, jwiítidih

teo wáacna caá ã chãjap, caán túini ã jummat pah jwiítbut túinit jwĩ jummat pínah niijná. ¹¹ Dedé peéh chãjatdih “Caán túina caá”, jwĩpĩ niij jenah joicán caá. Búdí jwĩpĩ jíghana caá. Obohjeéhtih, jwíih jíghana yuhna, túttimah caandíh jwĩ jenah joyóchah, jwiítidih ã teo wáacna caá, yéej chãjcanjeh, jwĩ túi jummat pínah niijná.*

¹² Pánihna, búdí yeejép yapnit jumna yuhna, Dios yeebdíh ã bohéatdih jéihna, ñi jígha cádaahá. Caandíh chah túi jenah joinít, úumcanjeh, ñi túi weñeé.* ¹³ Pánih jumnit, Jesúih namádih bejnit, túinijeh ñi chãjaá. Páant yeejép ñi yapachah yuhna, Jesúsdih cádahcanjeh, wēpnit panihnit ñi jumnipna caá. Yeéb páant ñi jumuchah ennit, bita Jesúihwã wēpcannit panihnitboobút caandíh chah ã túi jenah joibípna caá.

Dios ã wuatdih jepahcah, ã tobohah

¹⁴ Míic jũihcanjeh, nihat bícdih ñi túi jummuú. Pánih jumna, jwĩ Maáhdih túi jepahnit, ñi yéej chãjca bojoó. Det yéej chãjcanjitjeh jwĩ Maáhdih ã enbipna caá. ¹⁵ Ñi túi chãja chaáh! Dios yeebdíh oinit ã teo wáacachah, ñi túi jepahaá. Jepah cádahna, ñi jwúub yéej chãjat pínah ã tobohna caá. Caandíh cádahna nihna, momatdih yeejép yílíp ã jáwat panihni yeebjéh ñita míic yéeja tagaá. Jesúih namádih ñi cádahachah ennit, bita áihwābūt bíic yoobó ãta cádah tagaá.* ¹⁶ Ñi weha mána nihcannitjéh yeejép ñi chãjca bojoó. Diosdih náahcannitbut ñi jumca bojoó. Esaúboó ded pah ã jumattjidih ñi túi náhninaá. Diosdih, ã wũhni pínahdihbut náahcanni át jumup wut jĩ. Weép jeñé jumna, ã íip ã wunat túttimah ã íipíh bíí déedih bíbohni pínah át jumup wut yuh jĩ. Dios ã

* 12:11 Dt 8.5; 1S 7.14; 1Co 11.31-32   * 12:12 Is 35.3   * 12:15 Dt 29.18

ípdih ã niijníjdihbut bíbohni pínah át jumup wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, bíic yeó jáap búdí nuugúp wanna, bíic láa ã jeémát jíibjeh ã bíbohat déejidih oboh jumni pah jenah joinít, ã úudboodíh át wūhup wut jĩ. Pánih chājna, Dios ã wūhat pínahdih át náahcap wut jĩ. Pánih náahcanni ã jummat pah yeéboó ñi jumca bojoó.* 17 Æ úuddih áih pínahdih ã wūhat túttimah, Esaú ded pah ã yapatdih ñi jéihna caá. Æ íp caandíh ã wūhat pínahdih Esaú búdí át náahap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ã náahachah yuhna, weép jeñédih ã wūhat pínahdih ã úuddih wūh péanit, Esaúboodíh ã íp át wūhcap wut jĩ. Caandíh ã jūí úúbúchah yuhna, túut nuumcánjeh, caandíh át wūhcap wut jĩ.*

18 Dios Moisésjidih ã wutat túutuchah, jwĩ déewā judíowā Dios ã jumni jeená it juibínap wut jĩ. Obohjeéhtih, caanná ĩ juibíát pah yeéboó ñi juibícan caá. Nin pah queétboó it yapap wut jĩ. Dios ã jumni jeé, Sinaí wūt jumni jeená ĩ juibínachah, búdí iigát át jumup wut jĩ. Dupúát, baác méméat, búdí johlitbut át jumup wut jĩ. 19-20 Caanná juibínit, póojat nah, Dios ã wéheatbut búdí ã yáanachah it joyóp wut jĩ. Páant ã wéhenachah joiná, búdí úumnit, queét it jóíhcap wut jĩ. Dios nin pah queétdih át níj wutup wut jĩ: “Det nin jeedíh chūinitdih jeejĩh yoh mawat caá náahap. Nindih nuñúp ã chuñuchah, caandíhbut jeejĩh ñi yoh mawaá”, át niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah joinít, tubit úum náah jumni wutat ã jumuchah, “Jwiítidih ma jwúub naóhca bojoó”, it niijíp wut jĩ.* 21 Páant ã yapatdih ennit, nihat ĩ úumuchah, “Búdí úumnit, méména caá wā chājap”, Moisés yuh buca át niijíp wut jĩ.*

22 Páant Diosjeéh it jwíh jumup wut jĩ. Obohjeéhtih,

* 12:16 Gn 25.29-34 * 12:17 Gn 27.30-40 * 12:19-20 Ex 19.12-13,16-22;
20.18-21; Dt 4.11-12; 5.22-27 * 12:21 Dt 9.19

yeébboodíh pánihcán caá. Dios bíicdih jumát túut niijná, Sión wūt jumni jee pánihipna ñi juibína caá. Caán jeáboó jumni, Dios báadhniíh, Jerusalén tútchi caá. Yeebbút dawá ángelwā bíicdih wēi naáwát túut niijná, ĩ míic wáacapna ñi juibína caá. ²³ Yeéb caán tútchidih moón pínah jumna, Dios weh jwíih juibínit bíicdih ñi míic wáac juibína caá. Nihat ĩ wātnadiah ā daácni núobut jeáboó ā jumna caá. Nihat cáacwādhíh ñíoni ā jumapna ñi juibína caá. Bitá túi chājnitji Dioíhwājíh míic wáacnit yeebbút ñi jumna caá. Dios queétdih yéejat wihcannit átát chājar wut jí. ²⁴ Pánihna, Jesús pebhna ñi juibína caá. Jon Moisés ā wutatjidih jwúub túut nuumnit, “Jesúsboó wunna, áih meépdih ā yoh wūhuchah, yeebdíh wā túi ubbipna caá”, Dios jwiítdih át niijp wut jí. Abelji áih meépdih ā yohochah enna, Dios caandíh maonidih át peéh chājar wut jí.* Obohjeéhtih, Jesúsboó áih meépdih ā yoh wūhuchah enna, Dios jwiítdih át túi ubup wut jí. Pánihna, áih meép oboh jumni nihcán caá.

²⁵ ¡Ñi túi chāja chaáh! Dios yeebdíh ā naáwáchah, ñi túi jepahaá. Jon játih nin baácboó jumni Moisés Dios naáwátdih ā naóh yapanachah, caandíh ĩ joíhcatji jíib, Dios cáacwādhíh át peéh chājar wut jí. Pánihna, buu jeáboó jumni Cristo jwiítdih ā naóh yapanachah jwí joíhcah, queétdih ā peéh chājat chah, jwiítbodyíh Dios ā peéh chājbiipna caá.* ²⁶ Moisésji jum láa Dios ā wéhenachah, baác át méménap wut jí.* Obohjeéhtih, bíih ā naáwátdih naóh yapaniboó Dios túttimah ā niiját pínahdih nin pah át niij daacáp tají: “Nin baácđih, jeádhbut bíic láa pohba wā cádah méméabipna caá”, Dios ā niijná caá, át niij daacáp

* 12:24 Gn 4.10 * 12:25 Ex 20.22 * 12:26 Ex 19.18; Jue 5.5; Sal 68.7-8

tajī. * 27 “Biíc láa pohba wã cádah méméabipna caá”, niijná, nihat ã chãjnijidih ã yohat pínahdih naóhna át chãjap wut jī. Obohjeéhtih, Dios ã maáh jumupboó jéih yohca naáh jumna, páantjeh ã jumbipna caá. 28 Pánihna, ã maáh jumupna bejnit pínah jumna, caandíh ã yohcat pínahdih jéihnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwī niij jīh. Páant niijnít, ã náahat pah caandíh búdí jwī wēi jīh. 29 Dios wēpni túini yoobát jumna, jwī tũ cáwat pah, det caandíh jepahcannitdih ã yoh beedábipna caá.

13

Dios ã weñat pínahdih ded pah chãjat

¹ Bitá Jesúíhwãdih ñi míic oi cádahca bojoó. ² Ñi jéihca naáhwãdihbut ñi túi wēi jwãáá. Pánih wēi jwãáhna, biquína Jesúíhwã, jéihcan yuhna, ángelwãdih ít wēi jwãááp wut jī.*

³ Nemat muúboó jumnitdih ñi jígah en teo wáacá. Yeéb íjeéh jumna nihna, ded pah ñi náahatdih jenah joinít, queétdihbut ñi túi chãjaá. Bitá yeejép í yapachah ennit, yeéb biíc yoobó yapna nihna, ded pah ñi náahat pah, queétdihbut ñi túi teo wáacá.*

⁴ Ñi téihya chéwechah, ã túina caá. Pánih téihya chéonit, ñi míic cádahca bojoó. Ñi weha mána nihcannitjīh yeejép ñi chãjca bojoó. Pánih yeejép chãjnitdih Dios ã peéh chãjbipna caá.

⁵ Bíí déedih tubit ñi bidca bojoó.* Nin pah Dios át niijíp wut jī: “Yeedíh cádahcanjeh, wã túi teo wáacabipna caá”, át niijíp wut jī.* Páant ã niiját dih jéihnit, ñi bíbohni bíí

---

* 12:26 Hag 2.6   * 13:2 Gn 18.1-8; 19.1-3; Ro 12.13; 1P 4.9   * 13:3 Mt 25.35-46   * 13:5 1Ti 6.6-10   * 13:5 Dt 31.6,8; Jos 1.5; Fil 4.11-13

déedihjeh wēinit, chah ñi jwáub bidca bojoó. ⁶ Pánihna, úmcanjeh, nin pah jwī níj jenah joiná caá:

“Wā Maáh Dios weemdíh teo wáacni caá. Páant ā jummatdih jéihna, cáacwā weemdíh yeejép ī chājat pínahdih wā úmcan níit”, jwī niijná caá. (*Sal 56.3-4,9-11; 118.6*)

⁷ Yeebdíh waóhnit, Dios naáwát dih bohénitjidih, ī tái chāj cádahcatjidihbut ñi tái náhninaá. Pánih náhninit, Diosdih ī tái jenah joyátji pahjeh muntih, yeebbút bíc yoobó ñi tái jenah joyoó.

⁸ Jesucristo páantjeh bíc yoobó jumni caá. Jon játih ded pah ā jummatji pah buubut ā jumna caá. Túttimahbut bíc yoobó ā jumbipna caá. ⁹ Jesúsíh namádih cádahnit, bíaboó bejcat túut niijná, dawá mácah ī bohéát dih ñi joicá bojoó. “Nindih ñi jeémé. Caandíh ñi jeémpca bojoó”, biquína ī níj bohéna caá. Páant ī níj bohéát dih jwī jepahachah yuhna, Diosdih chah jwī tái jenah joyát pínahdih ā teo wáaccan níit. Obohjeéhtih, Diosboó jwiítdih oinit, āpí teo wáacna caá, Jesús dih chah jwī tái jenah joyát pínah niijná. Pánihna, ā teo wáacatjeh caandíh tái jenah joinít ñi jumnu.

¹⁰ Jesús cruzboó ā wun wūhatjidihjeh jwī tái jenah joyóchah, jwī yéejatdih Dios ā yohna caá, ājeéh jwī tái jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, sacerdotewāboó nuñúp-wādh ī mao cáo wūhna yuhna, cáacwā ī yéejatdih it jéih yoh beedácap wut jī. ¹¹ Queét sacerdotewā ī maáta jópchi jummat pah nuñúp meépdih Dios ā jumni tólihboó ípí ub waad béjep wut jī, cáacwā ī yéej chājatdih Dios ā yohat pínah niijná. Páant ī chājat túttimah, ī maoniji nuñúpdih cáacwā ī jumup yehboó ípí cáo yoh beedánap wut jī.* ¹² Jesúsbut tútchi yehboó cruzboó wun wūhnit, áih meépdih át yohop wut jī, jwī yéejatdih ā yohochah,

---

* 13:11 Lv 16.27

Dioíhwã jwĩ jummat pínah niijná. ¹³ Tútchi yehboó tíic náah jumni ã wunatdih enna, judíowã ã maáta caandíh ãt eníhcap wut jĩ. Pánihna, cruzboó ã wun wũhatjidih jwĩ túi jenah joí jíh. Páant jwĩ jumuchah enna, cáacwã jwiít-dihbut ã eníhcan níit. ¹⁴ Nin baácboó páantjeh jwĩ jummat pínah yoobát ã wihcan caá. Obohjeéhtih, jeáboó jwĩ yoób jummat pínah tútchidih páina caá jwĩ chãjap. ¹⁵ Pánihna, Jesús ã teo wáacatjĩh Diosdih jwĩ wẽi naáwáchah, caandíh mao cáo wũhat panihni ã jumna caá. Caandíh jwĩ túi weñat dée caá.*

¹⁶ Nijeéh jumnitdih túi chãjnit, ñi teo wáacá. Páant ñi chãjat pínahdih ñi túi náhninaá. Pánih chãjna, Diosdih cáo wũhat panihnidih wũhnit, caandíh túi wẽina caá ñi chãjap. Páant ñi chãjachah ennit, Dios ã túi wẽibipna caá.

¹⁷ Yeebdíh waóhntidih túi jepahna, ã wutat pah wẽinit ñi chãjaá. Dios queétdih bohéat túutnit, yeebdíh ã túi en dawát túutap tagaá, caandíh ñi yap yohcat pínah niijná. Pánih wutnit ã jumuchah, yeebdíh ded pah ã en dawátjidih Diosdih naáwát ã náahbipna caá. Pánihna, queétdih ñi túi jepahachah ennit, ã túi wẽibipna caá. Obohjeéhtih, ñi jepahcah ennit, búdí ãta jígh tagaá. Pánih jepahcan, ñita túi jumcan tagaá.

¹⁸ Jwiítidih ñi wũbh cádahca bojoó, Diosdih páantjeh jwĩ túi jepahat pínah niijná. Yeó jáap jummat pah túi chãjĩhna, “Yeejépdih chãjna caá wã chãjap”, jwĩ níij jenah joicán caá. ¹⁹ Weemdíhbut búdí ñi wũbú, ñi pebhna waícanjeh Dios weemdíh ã jwũb wahat pínah niijná.

Queétdih ã pée wũbát

²⁰ Jwĩ Maáh Jesús jwĩ yéejat jíib wun wũhnit, áih meépdih áit yohop wut jĩ. Páant ã chãjachah, “Ñi yéejatdih

* 13:15 Lv 7.12; Sal 50.14,23; Os 14.2

wā yohbipna caá, páantjeh wājeéh ñi túi jummat pínah niijná”, Dios jwiít dih át níj naáwáp wut jī.* Páant niijní jwī Maáh Jesús dih át jwúb boonanap wut jī. Pánihna, Jesúsboó jwiít dih túi ubni, chah wēpni, ovejawā dih en daoní panihni jumna, jwiít áih ovejawā panihnit dih ā túi en daoná caá.* ²¹ Dios caandíh booniji jumna, yeebdíh ā túi teo wáaca naáh, ā weñat pínah dih jeh ñi chājat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, jwiít nihat dih ā túi túut numú naáh, ā náahat pah jwī jummat pínah niijná. Jesucristo dih yeó jáap jummat pah búdí jwī wēi jīh. Páant tíí ā jumna nah.

Ā péé túyat túutat

²² Wā déewā panihnitá, yeebdíh nin wā daacátji búdí pohba nihcan caá. Pánihna, ninjīh yeebdíh wā naóh bohéat dih íjcanjeh, ñi túi joyoó. Pánih bohéna, yeebdíh weñaat túut niijná, páant wā daacáp be.

²³ Nindihbut yeebdíh wā jéihyana caá: Jwī úud panihni Timoteo nemat múbóó jumnijidih ít bacanap wut be. Waícanjeh ninjīh ā juyúchah, yeebdíh enedih bejna, caandihbut wā numah bejbipna caá.

²⁴ Ñi maáta, nihat bita caanjīh jumnit Jesúlhwābut í túyu naáh. Nin Italia baác dih moón Jesúlhwā yeebdíh í túyat túutna caá.

²⁵ Weembát yeéb nihat dih wā túyat túutna caá. Dios yeebdíh búdí oinit, ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

* 13:20 Ex 24.8; He 10.29 * 13:20 Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; Jn 10.1-16

Dios ã jáap naáwát tólih New Testament in Cacua

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cacua

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cacua

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06
